

November 2020

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Projectenbundel

Inhoudsopgave

Preventie.....	3
Consortium Vroeg preventieve interventies - Fase 2.....	4
VoorZorg in het sociaal domein	7
Behandelen van gedragsproblemen bij kinderen in multiprobleem gezinnen: In-Vivo coaching in Parent-Child Interaction Therapy (PCIT) geanalyseerd	9
Samenwerking bij kinderschermingsmaatregelen rond de geboorte.....	11
Signaleren	12
Validatie van de ALPHA-NL; signaleren van kindermishandeling tijdens de zwangerschap	13
Onderzoek naar de validiteit en betrouwbaarheid van het Actuarieel Risicotaxatie Instrument voor Jeugdbescherming(ARIJ).....	15
Implementatie van een nationaal signaleringsinstrument kindermishandeling in 10 Nederlandse ziekenhuizen.....	18
Implementatie impuls Kindcheck bij de GGZ	20
Implementatie impuls Kindcheck bij de forensisch kliniek	22
Onthullen	23
De rol van leerkrachten in het basisonderwijs bij self-disclosures van kindermishandeling: het benutten van een krachtig signaal om kindermishandeling vroegtijdiger te stoppen	24
Kunnen docenten de bespreekbaarheid van kindermishandeling onder kinderen vergroten, en hoe krijgen ze dat voor elkaar? – een secundaire analyse -	26
Verbetering feitenonderzoek kindermishandeling bij Veilig Thuis: Implementatie en evaluatie van het NICHD protocol vergeleken met de huidige praktijk	28
Stoppen, Behandelen.....	30
Samenwerken aan veiligheid: de werkwijze van MDA++ Friesland	31
Treating child abuse related PTSD in adolescents. Is skills training helpful or needed?.....	33
Evaluatie van een nieuw behandelmodel na kindermishandeling: gezinsaanpak en EMDR geïntegreerd	34
Doen wat werkt: Het eerste effectiviteitsonderzoek in Nederland naar een multidisciplinaire aanpak van kindermishandeling – Resolutions Approach	35
Effectively intervening in traumatized parents and children after structural domestic violence: An individualized multi-component approach	39
Rewind and Fast Forward: Effectiveness of a high intensive trauma-focused, family based therapy for children exposed to family violence.....	41
Online inzetten van ervaringsdeskundigheid bij huiselijk geweld	43
Samenwerking.....	44
Aanpak HGKM in het lokaal veld: randvoorwaarden voor regie, samenwerking en afstemming op operationeel niveau	45
Via oogcontact tot vindplaats: een beweging in de meldingsbereidheid van (vermoedens van) kindermishandeling in het primair onderwijs	47
Luid & Duidelijk, de stem van het kind in de keten.....	48

De handen ineen. Participatief actieonderzoek naar de samenwerking rond huiselijk geweld en kindermishandeling vanuit Veiligheidshuis Haaglanden'	50
Zorg en beschermingsarrangementen als instrument om de complexiteit van het geweldsprobleem in gezinnen beter te begrijpen en aan te pakken	51
Handle with Care	53
Actieonderzoek Beter Samenspel	54
Vechtscheiding	55
Vechtscheiding en trauma.....	56
Hulp voor vrouwen	58
De praktische uitvoering van het beleid ten aanzien van vrouwelijke genitale verminking en de behoeften en wensen van de doelgroep	59
Het effect van De Nieuwe Toekomst op de arbeidsparticipatie van slachtoffers huiselijk geweld: een effectonderzoek en verklarend onderzoek	60
Seksueel en gendergerelateerd geweld bespreekbaar maken bij vluchtelingenvrouwen en (zorg)professionals	62
Cursus 'Vrouwen en Gezondheid'. Nuldelijnszorg voor vluchtelingenvrouwen die seksueel en gendergerelateerd geweld (SGBV) hebben ervaren.	63
Centering Pregnancy aan vluchtelingen in Nederland: proeftuin met Eritrese statushouders in Amsterdam	65
SAFE: a self-support eHealth intervention to support women exposed to intimate partner violence	67
Slachtoffers Seksuele uitbuiting, (mensenhandel/loverboys)	70
Een goede toekomst: Onderzoek naar een geslaagde trajectbenadering voor slachtoffers van seksuele uitbuiting	71
Effectiviteit van behandelprogramma's voor slachtoffers van mensenhandel/loverboys	72
Ouderenmishandeling	74
ERASE; validering van de Netherlands Elder Abuse Scale voor vroegtijdige herkenning van ouderenmishandeling binnen het ziekenhuis.	75
Covid19	77
Stay home, stay safe? Onderzoek naar omvang, aard en ernst van huiselijk geweld ten tijde van de Corona-crisis	78
Leidt de corona crisis tot een slechtere werkrelatie tussen behandelaren en kwetsbare gezinnen? ..	80
Relatie- en gezinsproblematiek, zorgmijding en preventie tijdens en na COVID-19	82
Hoe veilig is het in kwetsbare gezinnen tijdens de coronacrisis	84
Wat helpt kwetsbare kinderen die tijdens de coronacrisis thuis zijn?.....	85
Overig	86
Instrumenten huiselijk geweld, kindermishandeling en risicojongeren nog onvoldoende gebruikt....	87
Mogelijkheden datacollectie over hulp bij kindermishandeling en seksueel geweld.....	89
Onderzoek naar gemeentelijke aanpak kindermishandeling en partnergeweld.....	93

Preventie

Signaleren

Onthullen

Stoppen, Behandelen

Samenwerking

Vechtscheiding

Hulp voor vrouwen

Slachtoffers Seksuele uitbuiting, (mensenhandel/loverboys)

Ouderenmishandeling

Covid19

Overig

Consortium Vroeg preventieve interventies - Fase 2

Projectnummer:	741100002
Projectleider:	Claudia van der Put
Organisatie:	Universiteit van Amsterdam
Trefwoorden	Kindermishandeling, voorkomen, signaleren, stoppen, preventieve interventies.
Looptijd:	Mei 2018 – november 2021
Samenwerkingspartners:	Dit project betreft een consortium waarin wordt samengewerkt met verschillende universiteiten, kennis- en onderzoeksinstituten en diverse praktijkinstellingen, waaronder Spirit, de Waag, en de Viersprong.

Project in het kort

Het hoofddoel is de effectiviteit van (preventieve) interventies ter voorkoming van kindermishandeling te vergroten.

Meerdere subdoelen worden onderscheiden waaronder:

- (a) de ontwikkeling van een keuzetool voor het beter toeleiden van gezinnen naar passende interventies;
- (b) meer kennis over werkzame elementen;
- (c) meer kennis over lange termijn effecten van interventies.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

De verschillende projecten hebben tot nu toe de volgende (voorlopige) resultaten opgeleverd:

- Kennis over welke elementen van huisbezoekprogramma's en ouderprogramma's effectief zijn in de preventie van kindermishandeling (o.b.v. twee uitgevoerde meta-analyses);
- Kennis over de effectiviteit van (elementen van) schoolprogramma's ter preventie van kindermishandeling (o.b.v. een uitgevoerde meta-analyse)
- Kennis over de mate waarin invoering van de Wet verplichte meldcode heeft geleid tot een verbetering van het signalerings- en meldingsgedrag van diverse typen professionals (op basis van diepte-interviews) en welke knel- en verbeterpunten hierbij zijn;
- Kennis over de meest centrale risicofactoren bij huiselijk geweldplegers (zowel mannen als vrouwen) en slachtoffers van kindermishandeling (o.b.v. netwerkanalyses);

De studies waarin de effectiviteit wordt onderzocht van het toevoegen van specifieke modules (gericht op stressreductie, traumasignalering en regulatie van boosheid) aan bestaande interventies zijn nog niet afgerond.

Aanpak

Het project bestaat uit de zeven deelprojecten waarin verschillende onderzoeksmethoden worden gehanteerd, waaronder:

- (a) Ontwikkelen en uittesten keuzetool interventies kindermishandeling, welke het mogelijk maakt om de Risk-Needs-Responsivity principes toe te passen binnen jeugdbescherming;
- (b) Multi-level meta-analyses naar werkzame componenten van huisbezoekprogramma's, oudertrainingen en schoolprogramma's gericht op preventie van kindermishandeling;
- (b) Single Case Experimental Design (SCED)-studie, waarbij de effectiviteit wordt onderzocht van het toevoegen van specifieke componenten (gericht op stressreductie, traumasignalering en regulatie van boosheid) aan een bestaande interventie (VoorZorg);
- (c) RCT-studie, waarbij de effectiviteit wordt onderzocht van het toevoegen van specifieke componenten (gericht op stressreductie, traumasignalering en regulatie van boosheid) aan een bestaande interventie (Stevig Ouderschap);
- (d) Secundaire analyses (waaronder CHAID- en netwerkanalyses) op eerder verzamelde databestanden met als doel meer kennis te verkrijgen over wat werkt voor wie;
- (e) Secundaire analyses door databestanden van eerder uitgevoerde RCT-onderzoeken te koppelen aan CBS-gegevens ter verkrijging van lange termijn uitkomstmaten (jeugdbeschermingsmaatregelen, uithuisplaatsingen, jeugdhulp met verblijf).

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

In de voorstudie van dit project hebben we ervaringsdeskundigen gevraagd wat volgens hen helpt om kindermishandeling te voorkomen. Hierbij hebben we ouders en jongeren geïnterviewd middels focusgroepen en diepte-interviews. Uit deze studie bleek dat veel belang werd gehecht aan voorlichting op scholen ter voorkoming van kindermishandeling. Tijdens fase 2 willen we via diepte-interviews de ervaringen en meningen van jongeren te achterhalen over hoe voorlichtingsprogramma's eruit moeten zien en welke elementen daarin met name belangrijk zijn.

Producten

Bijlsma, A. M. E., Van der Put, C. E., Overbeek, G., Stams, G. J. J. M., . Assink, M. (2020). Tailoring Interventions for Reducing Child Maltreatment: The Development of a Responsivity Instrument for Child Protection (RICP). Manuscript submitted for publication.

Bijlsma, A. M. E., Van der Put, C. E., Van Horn, J., Vial, A., & Assink, M. (2020). Risk Factors for Treatment Dropout among Male and Female Domestic Violence Offenders. Manuscript in preparation.

Gubbels, J., van der Put, C. E., & Assink, M. (2019). The effectiveness of parent training programs for child maltreatment and their components: A meta-analysis. *International journal of environmental research and public health*, 16(13), 2404.

Gubbels, J., Van der Put, C. E., Stams, G. J. J. M., Prinzie, P. J., & Assink, M. (in press). Components Associated with the Effect of Home Visiting Programs on Child Maltreatment: A Meta-Analytic Review. *Child Abuse and Neglect*.

Gubbels, J., Van der Put, C.E., & Assink, M. (2020). Identifying Effective Components of School-Based Child Abuse Prevention Programs: A Meta-Analytic Review. Manuscript in preparation.

van der Put, C. E., Assink, M., Gubbels, J., & van Solinge, N. F. B. (2018). Identifying effective components of child maltreatment interventions: A meta-analysis. *Clinical child and family psychology review*, 21(2), 171-202.

de Wit, M., Leijten, P., van der Put, C., Asscher, J., Bouwmeester-Landweer, M., & Deković, M. (2020). Study protocol: randomized controlled trial of manualized components in home visitation to reduce mothers' risk for child maltreatment. *BMC public health*, 20(1), 1-12.

[Effectief vroegtijdig handelen ter voorkoming van kindermishandeling. Samenvatting Eindrapport Voorstudie Fase 1](#)

VoorZorg in het sociaal domein

Projectnummer:	736200011
Projectleider:	dr. Mariëtte Hoogsteder en dr. Silvia van den Heijkant MD
Organisatie:	Amsterdam UMC locatie VUmc, afdeling Public and Occupational Health
Trefwoorden	Kindermishandeling, voorkomen, samenwerking
Looptijd:	1 april 2017 – 1 mei 2019
Samenwerkingspartners:	GGD Hart voor Brabant, GGD Hollands Noorden, GGD Amsterdam, gemeenten; Nederlands Centrum Jeugdgezondheid

Project in het kort

VoorZorg biedt preventieve zorg voor jonge kwetsbare moeders en hun eerste kind, door speciaal getrainde verpleegkundigen vanaf de zwangerschap. VoorZorg werkt, voorkomt kindermishandeling en biedt een betere gezondheid en ontwikkeling voor kinderen. En VoorZorgverpleegkundigen ondersteunen moeders in hun ontwikkeling, opleiding en werk. VoorZorg werkt preventief in gezinnen die vaak een groot beroep doen op professionele zorg. We wilden weten of er sinds 2015 een betere aansluiting is tussen preventie en zorg in gemeenten die al een paar jaar ervaring hebben met het programma VoorZorg. Is er samenwerking tussen VoorZorg en het sociaal domein of de wijkteams? Betere samenwerking, daar hebben alle gezinnen iets aan.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Vanuit vier dimensies van interprofessionele samenwerking gezien (elkaar kennen en vertrouwen; gedeelde visie / doelen; formalisering; governance), is er weinig samenwerking tussen VoorZorg en de wijkteams in de praktijk. Alleen incidenteel, uitsluitend op initiatief van VoorZorgverpleegkundigen. Samenwerking krijgt (nog) geen aandacht in beleid van de onderzochte gemeenten. Er zijn meerdere knelpunten die effectieve samenwerking tegengaan. Gemeenten verbinden hun aanbod van preventie en ondersteuning niet. Ze zien preventie vooral als middel om financieel te sturen, om de zorgkosten te verlagen. Terwijl VoorZorgverpleegkundigen en hun JGZ-collega's preventie zien vanuit een sociaal-medische context, als een middel om de ontwikkeling van kinderen te beschermen en te bevorderen. Iedereen - cliënten, VoorZorgverpleegkundigen, JGZ-managers, wijkteam professionals, beleidsmedewerkers gemeenten - is heel tevreden over het programma VoorZorg en de integrale werkwijze. Toch heeft VoorZorg op dit moment geen voorbeeldfunctie voor gemeenten of wijkteams, niet om preventie op andere terreinen vorm te geven en niet voor integrale hulp.

Aanpak

Vier perspectieven zijn onderzocht: cliënten (VoorZorggezinnen), professionals (VoorZorgverpleegkundigen, leden wijkteams), organisaties (JGZ) en systeem (gemeenten en wijkteams). Dit hebben we gedaan aan de hand van:

- *Beleidsdocumenten* (N=58) uit 50 gemeenten en de JGZ-sector.
- *Interviews* (N=32) met VoorZorg cliënten, VoorZorg verpleegkundigen, managers in de JGZ, professionals in wijkteams en beleidsmedewerkers in gemeenten.
- *Vragenlijsten* ingevuld door nagenoeg alle VoorZorgverpleegkundigen in 2018 (N=67).

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Er zijn interviews afgenomen met cliënten en alle andere betrokkenen.

Samenwerkingspartners uit het sociale domein in gemeenten zijn uitgenodigd voor een expertmeeting.

Producten

Hilhorst, J., Reurslag, E. & Hoogsteder, M. (2019). De jeugdarts en gemeente in transitie. TSG - Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen, 97, 109–115.
<https://doi.org/10.1007/s12508-019-00240-z>

VoorZorg: voorbeeldfunctie voor integrale JGZ en jeugdhulp? [Interview](#) met Mariëtte Hoogsteder en Silvia van den Heijkant, op site ZonMw (augustus 2019).

Overige artikelen in voorbereiding

Behandelen van gedragsproblemen bij kinderen in multiprobleem gezinnen: In-Vivo coaching in Parent-Child Interaction Therapy (PCIT) geanalyseerd

Projectnummer:	741200003
Projectleider:	Mw. drs. M.N. Mos
Organisatie:	Level (voorheen de Bascule)
Trefwoorden	Kindermishandeling, voorkomen, stoppen, Parent-Child Interaction Therapy (PCIT)
Looptijd:	Juni 2017 – november 2020
Samenwerkingspartners:	Amsterdam UMC, Center for Children, Families, and Communities bij de Central Michigan University in de Verenigde Staten.

Project in het kort

Het doel binnen dit project was om -via observatie en door de visie van de therapeut zelf- het inzicht te vergroten in de mate van effectiviteit van de verschillende coachingstechnieken. De vraag die in dit onderzoeksproject centraal stond was in hoeverre de coachingsvaardigheden van de therapeut binnen de Parent-Child Interaction Therapy (PCIT) er toe doen in relatie met het aanleren van ouderschapsvaardigheden en het verminderen van probleemgedrag bij het kind. Tevens wilden wij de relatie leggen tussen deze coachingsvaardigheden en het voorkomen van kindermishandeling.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Het retrospectief onderzoek op basis van video-opnames van de coachingssessies van PCIT heeft vertraging opgelopen, dus deze resultaten komen pas eind 2020 beschikbaar.

De enquête naar de visie van de therapeuten is echter wel volledig uitgevoerd. De conclusies uit deze enquête (n = 21, respons rate 68%) zijn als volgt:

- De meerderheid (75%) van de therapeuten benoemd live coaching als meest effectief onderdeel van PCIT;
- Bijna alle therapeuten (90%) beschouwen PCIT als een effectieve interventie om kindermishandeling te voorkomen;
- De meningen zijn echter zeer verdeeld als hen gevraagd wordt welke manier van coaching effectief is bij gezinnen waarbij sprake is van kindermishandeling. Wel neigt de meerderheid naar een directieve coaching bij deze gezinnen.

Aanpak

De aanpak van huidig project bestond uit drie onderdelen, namelijk:

- Retrospectief onderzoek op basis van video-opnames van de coachingssessies van PCIT;
- Enquête onder PCIT therapeuten;
- Gesprekken met professionals ter bevordering van kennisoverdracht in het veld.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Een onderdeel van dit onderzoeksproject was een enquête onder de PCIT therapeuten en tevens is de mening van niet PCIT-therapeuten gevraagd om te reflecteren op de (voorlopige) onderzoeksresultaten.

Producten

De opzet van huidig onderzoekproject en de verschillende coachingstechnieken binnen PCIT zijn tijdens interne en externe symposia/seminars gepresenteerd. Gezien het ontbreken van definitieve resultaten en conclusies zal de verspreiding en implementatie van de resultaten pas plaatsvinden zodra deze beschikbaar zijn. Het doel is om te presenteren op nationale en internationale congressen en te publiceren hierover in zowel een Nederlands en internationaal tijdschrift. Een concept artikel is zo goed als gereed en wacht nog op de aanvullingen in de resultatensectie naar aanleiding van de opnieuw te coderen data.

Samenwerking bij kinderbeschermingsmaatregelen rond de geboorte

Projectnummer:	10260021910001
Projectleider:	Remy Vink
Organisatie:	TNO
Trefwoorden	Kindermishandeling, voorkomen, signaleren, stoppen, geboorte
Looptijd:	December 2019 – augustus 2021
Samenwerkingspartners:	Amsterdam UMC Jeugdbescherming Raad voor de Kinderbescherming Andere relevante partijen via adviesgroep

Project in het kort

Het doel van dit onderzoek is om de samenwerking bij de voorbereiding en uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen rond de geboorte landelijk te verbeteren. Uitgangspunt daarvoor is de werkwijze en het samenwerkingsprotocol van het Amsterdam UMC als good-practice.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Alle interviews met professionals binnen en buiten het Amsterdam UMC zijn uitgevoerd. Van de ongeveer 90 Verloskundig Samenwerkingsverband (VSV's) in het land hebben er 23 gereageerd gereageerd met informatie, een deel is ook geïnterviewd. Werving van cliënten voor een interview loopt. Momenteel worden de resultaten uit de interviews en VSV's gebundeld en geanalyseerd. Dit zal de adviesgroep in november worden voorgelegd.

Aanpak

Ons voorstel betreft empirisch actiegericht onderzoek waarbij eerst, samen met professionals de werkwijze en het protocol van het Amsterdam UMC wordt geëvalueerd en aangepast. Vervolgens worden prospectief cases gevolgd en de ervaringen van professionals opgehaald om het hernieuwde protocol te toetsen in de praktijk en waar nodig weer aan te passen. Het protocol wordt daarna als best-practice landelijk beschikbaar gesteld.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Er worden twee keer 10 cliënten geïnterviewd (voor en na aanpassing van het protocol).

Producten

-

[Preventie](#)

[Signaleren](#)

[Onthullen](#)

[Stoppen, Behandelen](#)

[Samenwerking](#)

[Vechtscheiding](#)

[Hulp voor vrouwen](#)

[Slachtoffers Seksuele uitbuiting, \(mensenhandel/loverboys\)](#)

[Ouderenmishandeling](#)

[Covid19](#)

[Overig](#)

Validatie van de ALPHA-NL; signaleren van kindermishandeling tijdens de zwangerschap

Projectnummer:	729300107
Projectleider:	Remy Vink
Organisatie:	TNO
Trefwoorden	Kindermishandeling, signalering, voorkomen, stoppen, validatie instrument
Looptijd:	1-9-2016 tot 1-11-2019
Samenwerkingspartners:	Zes verloskundigenpraktijken en een ziekenhuis in de regio's Amsterdam, Zaanstad en Haarlem die de ALPHA-NL als standaard zorg gebruikten. Begeleidingscommissie o.l.v. Prof dr. Koos van der Velden, met KNOV, JGZ en NJi.

Project in het kort

Doel van het onderzoek was om meer te weten te komen over de validiteit en betrouwbaarheid van de ALPHA-NL. De volgende vragen waren daarbij leidend.

1. Hoe betrouwbaar is de ALPHA-NL in termen van interne consistentie?
2. Hoe is de concurrente validiteit van de ALPHA-NL: wat is de sterkte van de associatie tussen de ALPHA-NL en de referentie-vragenlijsten?
3. In hoeverre komt het oordeel van de verloskundige over de noodzaak van extra steun of hulp in de zwangerschap, overeen met dat van een andere deskundige?

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

1. De totaalscore op de ALPHA-NL geeft een maat voor het construct 'opgroei-omstandigheden voor kinderen'.
De ALPHA-NL kan als voldoende betrouwbaar worden beoordeeld: de interne consistentie is 0.84.

2. De totaalscores op de ALPHA-NL vertonen gemiddeld sterke associatie, in verwachte richting, met de SCL-90 (-0.38), PSS-10 (-0.37), ZIL (-0.43), AVL-AV(-0.44) en PDHS (-0.34) maar niet met de CISS-NL (m.n. subschaal 'vermijden').

3. Verloskundigen beoordelen de opgroei-omstandigheden voor kinderen systematisch gunstiger op een schaal van 1 tot 10 dan dat veldwerkers dat doen. Daarbij is de spreiding groot.

Het oordeel van de verloskundige op basis van de ALPHA-NL + nagesprek, over de noodzaak van extra steun of hulp tijdens de zwangerschap, komt gedeeltelijk (60%) overeen met dat van de veldwerker (jeugdverpleegkundige of medisch maatschappelijk werkende) op basis van de referentievragenlijsten + interview. Hoewel de ALPHA's-NL voldoende aanleiding daartoe gaven, hebben verloskundigen, minder dan veldwerkers, gemeend dat er 'geen bijzonderheden' waren of dat wat extra steun of hulp gedurende de zwangerschap, gericht op het verbeteren van opgroei-omstandigheden, nodig was. Hier kunnen tal van redenen voor zijn, waaronder handelingsverlegenheid.

Beperkingen van dit onderzoek zijn:

- Mogelijk is er sprake van respons-bias, onder de respondenten waren hoog-opgeleiden en een Nederlandse komaf oververtegenwoordigd, ondanks dat de verloskundigenpraktijken en het ziekenhuis over het geheel genomen een diverse populatie hebben.

Aanpak

Validatie-onderzoek

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

In beperkte mate: ten behoeve van het onderzoek zijn aan het einde van de ALPHA-NL enkele vragen toegevoegd over het instrument zelf, wat de ervaring en mening van zwangeren is ten aanzien van het instrument.

Verloskundigen: er is zoveel mogelijk rekening gehouden met de verloskundigen ten aanzien van de (extra) inspanningen voor het onderzoek. Verloskundigen ontvingen een vergoeding per geworven respondent.

Producten

ALPHA-NL instrument (in NL en ENG)
Artikel in ontwikkeling
Flyer

Onderzoek naar de validiteit en betrouwbaarheid van het Actuarieel Risicotaxatie Instrument voor Jeugdbescherming(ARIJ)

Projectnummer:	729300108
Projectleider:	Claudia van der Put
Organisatie:	Universiteit van Amsterdam
Trefwoorden	Kindermishandeling, signaleren, stoppen, risicotaxatie instrument
Looptijd:	Oktober 2016-mei 2020
Samenwerkingspartners:	Jeugdbescherming regio Amsterdam Spirit Samen Doen Amsterdam Altra De Opvoedpoli Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland

Project in het kort

Het hoofddoel van het project was om de validiteit en betrouwbaarheid van de ARIJ- Veiligheidstaxatie en de ARIJ-Risicotaxatie te onderzoeken en indien mogelijk te verbeteren.

Wat zijn de resultaten?

Er zijn nieuwe versies van de ARIJ-Veiligheidstaxatie en de ARIJ-Risicotaxatie ontwikkeld. De ARIJ-Veiligheidstaxatie is verbeterd door deze uit te breiden met meer valide mogelijke bedreigingen van de directe kindveiligheid. Daarnaast zijn de instructies van het instrument uitgebreid en de uitkomsten van de ARIJ-Veiligheidstaxatie aangepast.

De ARIJ-Risicotaxatie werd verbeterd door nieuwe valide risicofactoren aan de risico-indeling toe te voegen. Bovendien werd de risico-indeling alleen nog gebaseerd op de somvariabele van de risicofactoren, zodat de risico-indeling breder toepasbaar werd voor verschillende organisaties in de jeugdzorg. Ook is het risico hiermee eenvoudiger zelf te berekenen, en is inzichtelijker hoe het risico verlaagd kan worden. Daarnaast is de dynamische risico-indeling aangepast waardoor deze kleinere, maar significante, veranderingen in het risico kan meten.

Aanbevelingen

Jeugdzorgorganisaties wordt aangeraden om de nieuwe versies van de ARIJ-Veiligheidstaxatie en ARIJ-Risicotaxatie te gebruiken om de directe en toekomstige veiligheid van kinderen te beoordelen. Van beide instrumenten zijn de validiteit en betrouwbaarheid verbeterd en de instrumenten zijn voor een bredere populatie bruikbaar.

Aanpak

Om het hoofddoel te bereiken werden de volgende deelstudies uitgevoerd:

1. Onderzoek naar de betrouwbaarheid van de ARIJ-Veiligheidstaxatie en ARIJ-Risicotaxatie door casussen te laten beoordelen op meerdere momenten en door professionals van verschillende organisaties;

2. Onderzoek naar de inhoudsvaliditeit en de concurrente validiteit van de ARIJ- Veiligheidstaxatie middels literatuuronderzoek, interviews met gebruikers en deskundigen, en oordelen van expertpanels;
3. Prospectief onderzoek naar de predictieve validiteit van de ARIJ-Risicotaxatie bij 3.681 casussen die beoordeeld waren door professionals van jeugdhulp, wijkteams, specialistische jeugd-ggz, en jeugdbescherming. Hierbij werd ook onderzocht of de predictieve validiteit kon worden verbeterd door het laten meewegen van de experimentele items en het aanpassen van de risico-indeling.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Zowel ervaringsdeskundigen als praktijkprofessionals zijn betrokken in het onderzoek naar de ARIJ- Veiligheidstaxatie. Zij zijn geïnterviewd over de validiteit en bruikbaarheid van het instrument.

Producten

Nieuw versie van de ARIJ, te downloaden via:

<https://www.expertisecentrumfortho.nl/producten-en-diensten/risicotaxatie-instrumenten/download/arij>

Wetenschappelijke artikelen:

Vial, A., Assink, M., Stams, G. J. J. M., & Van der Put, C. (2019). Safety and risk assessment in child welfare: A reliability study using multiple measures. *Journal of Child and Family Studies*, 28(12), 3533-3544.

Vial, A., Assink, M., Stams, G. J. J. M., & Van der Put, C. (2020). Safety assessment in child welfare: A comparison of instruments. *Children and Youth Services Review*, 108, 104555.

Vial, A., Van der Put, C., Stams, G. J. J. M., & Assink, M. (2019). The content validity and usability of a child safety assessment instrument. *Children and Youth Services Review*, 107, 104538.

Vial, A., Van der Put, C., Stams, G. J. J. M., Kossakowski, J., & Assink, M. (2020). Exploring the interrelatedness of risk factors for child maltreatment: A network approach. *Child Abuse & Neglect*, 107, 104622.

Vial, A., Assink, M., Stams, G. J. J. M., & Van der Put, C. (2020). Child safety assessment: Do instrument-based decisions concur with decisions of expert panels? *Manuscript submitted for publication*.

Vial, A., Van der Put, C., Stams, G. J. J. M., Dinkgreve, M., & Assink, M. (2020). Validation and Further Development of a Risk Assessment Instrument for Child Welfare. *Manuscript submitted for publication*.

Nederlandstalige rapporten:

Vial, A., Van der Put, C. E., & Assink, M. (2020). *Validatie en doorontwikkeling van de ARIJ-Risicotaxatie*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Vial, A., Van der Put, C., Assink, M., & Stams, G. J. J. M. (2018). *De doorontwikkeling van de ARIJ-veiligheidstaxatie: Onderzoek naar de inhoudsvaliditeit en bruikbaarheid*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Implementatie van een nationaal signaleringsinstrument kindermishandeling in 10 Nederlandse ziekenhuizen

Projectnummer:	10260022010004
Projectleider:	Prof. dr. E.M. van de Putte / drs. E. van de Heuvel
Organisatie:	Universitair Medisch Centrum Utrecht
Trefwoorden	Kindermishandeling, signaleren, stoppen, ziekenhuizen
Looptijd:	September 2020 – mei 2022
Samenwerkingspartners:	• AmsterdamUMC; Dr. Bakx, Dr. Teeuw, Dr. Langendam • ErasmusMC: Prof.dr. Moll, dr. Puiman, drs. Affourtit • UMCUtrecht: Drs. Russel • UMCGroningen: Dr. Schouten • Jeroen Bosch Ziekenhuis: Drs. van Dijk • Amphia Ziekenhuis: Drs. Veldkamp • Spaarne Gasthuis: Drs. de Vries • Medisch Centrum Leeuwarden: Dr. de Jong • Elkerliek Ziekenhuis: Drs. Bos • Ommelander Ziekenhuis: Drs. Swelheim • Cluster artsencoalitie KNMG • Nederlandse Vereniging Kindergeneeskunde • Federatie Medisch Specialisten • Projectleiders signalering ouderenmishandeling • Landelijke werkgroep kindermishandeling-kinderartsen • Landelijke Netwerk Veilig Thuis • Stuurgroep Forensisch medische expertise voor kinderen • Landelijk expertise centrum kindermishandeling • Landelijke vereniging aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling • Augeo • Jongeren Taskforce van Augeo • Stichting Spoedeisende Hulp bij kinderen • Inspectie IGJ • KNMG • Stichting Kind en ziekenhuis

Project in het kort

Doel van dit onderzoek is om het recent ontwikkelde Nationaal Signaleringsinstrument Kindermishandeling (NSK) te koppelen aan de 5 stappen van de KNMG-meldcode kindermishandeling en dit in zijn totaliteit in het elektronisch patiëntendossier te incorporeren. Het project zal plaatsvinden in 10 Nederlandse ziekenhuizen en wordt vastgelegd in een blauwdruk voor nationale implementatie. Op deze manier wordt de zorgprofessional drieledig beter ondersteund, namelijk bij: het tijdig signaleren van kindermishandeling, het onderzoeken van het vermoeden van kindermishandeling én welke stappen gezet moeten worden ter voorkoming van verdere schade. Dit alles zal ervoor zorgen dat minder kindermishandeling wordt gemist, verdere schade aan kinderen wordt voorkomen, waarbij bijkomend maatschappelijke kosten worden beperkt, én gemakkelijker aan de eisen van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd kan worden voldaan.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Er zijn nog geen voorlopige resultaten

Aanpak

Het project bestaat uit verschillende fasen waarbij door middel van structurele evaluatie in korte tijd een optimaal leerrendement wordt behaald. Het eerste doel is het ontwikkelen van een nieuw signaleringsinstrument kindermishandeling (NSK) waarbij de resultaten uit eerdere studies worden gebundeld. Daarna wordt het NSK gekoppeld aan de KNMG-meldcode. Dit geheel wordt daarna in het elektronisch patiëntendossier geïncorporeerd. Vervolgens wordt het ontstane signaleringsinstrument en het handelingsprotocol in de eerste 6 ziekenhuizen geïmplementeerd en aan de hand van de PDCA cyclus op meerdere domeinen geëvalueerd. De protocollen worden aangepast aan de hand van de geleerde lessen waarna de implementatie in de 2^e 4 ziekenhuizen zal plaatsvinden. Op basis van deze implementatie-cycli zal het nationale implementatie protocol worden ontwikkeld.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Het project kent een groot aantal adviseurs die onmisbaar zijn om voldoende aansluiting met het werkveld te garanderen. Belangrijke stakeholders in de effectieve aanpak van kindermishandeling in de medische zorg zijn en blijven betrokken doordat zij actief om input worden gevraagd door de stuurgroep tijdens het hele project. Voorbeeld hiervan is de afstemming met Veilig Thuis om het proces van advies vragen/melden tussen de zorgprofessional en Veilig Thuis beter op elkaar aan te laten sluiten. De Jongeren Taskforce en Stichting Kind en Ziekenhuis hebben hun eerste aanbevelingen reeds gedaan ten aanzien van de communicatie met kind en ouders, ook zij zullen actief betrokken blijven in het project.

Producten

Gezien de recente start zijn er nog geen producten ontwikkeld. De volgende producten worden afgeleverd aan het einde van dit project:

- Blauwdruk voor nationale implementatie van het aan de meldcode gekoppelde NSK
- Wetenschappelijke publicaties met de volgende inhoud
- Evaluatie van de implementatie
- Evaluatie van het NSK (o.a. positief voorspellende waarde bij positieve signalering)

Implementatie impuls Kindcheck bij de GGZ

Projectnummer:	729600003
Projectleider:	H.M. Diderich – Lolkes de Beer
Organisatie:	Haaglanden Medisch Centrum
Trefwoorden	Kindermishandeling, signaleren, Kindcheck, GGZ
Looptijd:	december 2015 – december 2019
Samenwerkingspartners:	LUMC

Project in het kort

In dit project zijn organisaties ondersteund bij de implementatie van de Kindcheck en de verbeterde Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. De belemmerende en faciliterende factoren bij het werken met de Kindcheck en de meldcode in de praktijk van de GGZ zijn in kaart gebracht.

Wat zijn de resultaten?

Kindcheck wordt beter gebruikt in de GGZ

De Kindcheck is bij de afsluiting van het project eind 2019 bij een grote meerderheid van de GGZ-instellingen onderdeel van de verbeterde meldcode. De helft van de instellingen voldoet aan bijna alle eisen die nodig zijn voor een goede invoering van de Kindcheck. De extra aandacht bij de organisaties die de Kindcheck nog minder goed ingevoerd hadden, heeft ook bij die instellingen tot een sterke verbetering geleid.

Verbeterpunten

Een aantal onderdelen vraagt nog extra aandacht. Dit gaat vooral om afspraken over ‘acute gevallen’ en over verantwoordelijkheid rondom overdracht naar een andere zorgverlener. Daarnaast loopt de samenwerking met Veilig Thuis niet altijd goed.

Belemmeringen

De volgende factoren belemmeren het consequent toepassen van de Kindcheck: onvoldoende kennis en vaardigheden (scholing), het ontbreken van een aandachtsfunctionaris met tijd, geld en mandaat, bezorgdheid om de reactie van de cliënt, werkdruk.

Aanbevelingen

1. Alle instellingen moeten beschikken over een geschoolde aandachtsfunctionaris met voldoende tijd, geld en mandaat. (info over taak en functieomschrijving: zie www.LVAK.nl)
2. Er moet een Veldnorm komen voor de GGZ waarin duidelijk staat beschreven aan welke randvoorwaarden GGZ-instellingen moeten voldoen. Dit waarborgt dat de individuele professional kan werken met de eigen meldcode en Kindcheck. In de Veldnorm staan eisen als: een geschoolde aandachtsfunctionaris, scholing, structureel overleg met Veilig Thuis, verplichte vragen in cliëntendossier.
3. Er is goede hulp nodig voor cliënten na een melding. Met name voor cliënten met chronische ernstige psychiatrische en of verslavingsproblematiek. Er is geen goede langdurige oplossing voor de cliënten en hun vaak even kwetsbare gezinsleden. Hierop is het Buitenshuisproject bedacht, samen met jonge ervaringsdeskundigen en het Trimbosinstituut. Het zorgt ervoor dat ouders ontlast worden in hun oudertaken en

kinderen meer uren kunnen doorbrengen in een gezonde omgeving met leeftijdsgenoten. Het wordt ingezet als optie om uithuisplaatsing te voorkomen. Ook ontlast het jonge mantelzorgers en geeft het GGZ-behandelaren het gevoel dat een melding bij Veilig Thuis inderdaad kan leiden tot duurzame hulp voor het gezin. Helaas valt het niet mee om gemeenten te overtuigen van de meerwaarde: dat deze hulp hard nodig is om het aantal her-meldingen bij Veilig Thuis terug te dringen. Meer informatie: www.buitenshuisproject.nl

Als aan deze aanbevelingen wordt voldaan kunnen en zullen de belemmeringen die opgehaald zijn door de projectgroep grotendeels verdwijnen en zal het beleid dat bij bijna alle GGZ-instellingen op orde is ook succesvol geïmplementeerd kunnen worden in de praktijk.

4. Aanbeveling voor vrijgevestigden: zoek aansluiting bij de LVAK, de landelijke vereniging voor aandachtsfunctionarissen, bij de brancheorganisatie of bij een GGZ-instelling. Hier kunnen jullie terecht met vragen over het werken met de Kindcheck en de verbeterde meldcode. Ook kun je informatie vinden op www.kindcheck-ggz.nl.

Aanpak

Website www.kindcheck-ggz.nl persoonlijke begeleiding door de projectgroep, interviews, zelf-evaluatietool en vragenlijsten.

Wie zijn er bij het onderzoek betrokken?

Bij dit onderzoek zijn gemandateerden betrokken die zelf ervaringsdeskundige en belanghebbende zijn. Door hen te bevragen, zijn ervaringen en best practices gebruikt voor de website. Daarmee worden andere gemandateerden ondersteund.

Producten

Dit project, de implementatie impuls Kindcheck bij de GGZ heeft geleid tot het Buitenshuisproject: www.buitenshuisproject.nl.

Er wordt momenteel gewerkt aan een aantal wetenschappelijke publicaties.

Implementatie impuls Kindcheck bij de forensisch kliniek

Projectnummer:	741500001
Projectleider:	H.M. Diderich – Lolkes de Beer
Organisatie:	Haaglanden Medisch Centrum
Trefwoorden	Kindermishandeling, signaleren, kindcheck
Looptijd:	Januari 2020 – januari 2022
Samenwerkingspartners:	LUMC, organisaties die meedoen zijn het Leger des Heils, reclassering instellingen, TBS instellingen FACT teams en forensische GGZ afdelingen

Project in het kort

Instellingen ondersteunen bij de implementatie van de Kindcheck en verbeterde Meldcode. Het ophalen van belemmerende en faciliterende factoren bij het werken met de Kindcheck en de Meldcode in de praktijk.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Er zijn nog geen uitkomsten te melden, we hebben een Covid-stop gehad van april tot augustus 2020.

Aanpak

Website www.kindcheck-forensisch, persoonlijke begeleiding door de projectgroep, interviews, zelf-evaluatietool en vragenlijsten.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

De gemandateerden zijn zelf ervaringsdeskundige en belanghebbende, door hen te bevragen worden ervaringen en best practices gebruikt voor de website om zo andere gemandateerden te ondersteunen en te kunnen adviseren.

Producten

-

[Preventie](#)
[Signaleren](#)

[Onthullen](#)

[Stoppen, Behandelen](#)

[Samenwerking](#)

[Vechtscheiding](#)

[Hulp voor vrouwen](#)

[Slachtoffers Seksuele uitbuiting, \(mensenhandel/loverboys\)](#)

[Ouderenmishandeling](#)

[Covid19](#)

[Overig](#)

De rol van leerkrachten in het basisonderwijs bij self-disclosures van kindermishandeling: het benutten van een krachtig signaal om kindermishandeling vroegtijdiger te stoppen

Projectnummer:	741200005
Projectleider:	Dr. Cees Hoefnagels
Organisatie:	Lectoraat Jeugd van de Hogeschool Utrecht
Trefwoorden	Kindermishandeling, signaleren, stoppen, onthulling, basisonderwijs
Looptijd:	Juni 2016 – maart 2020
Samenwerkingspartners:	IMW en SMW Tilburg, Taskforce Kindermishandeling Hart van Brabant, vertegenwoordiging van het Primair Onderwijs; mede met financiering van Gemeente Tilburg

Project in het kort

Zicht krijgen op de competenties en tekorten daaraan die leerkrachten rapporteren in het hanteren van de instrumentele en sociaal-emotionele gevolgen bij kinderen die kindermishandeling onthullen bij het deelnemen aan een weerbaarheidstraining in de klas. Tevens het ontdekken of er sprake van een toename is van het aantal onthullingen van kindermishandeling door kinderen die aan een weerbaarheidstraining deelnemen ten opzichte van het aantal onthullingen van kindermishandeling door kinderen die niet aan deze weerbaarheidstraining deelnemen.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

In dit onderzoek is inzicht verworven in de competenties van leerkrachten van wie een kind in de klas een onthulling van kindermishandeling gedaan heeft. Het onderzoek laat tevens zien dat veel meer mishandelde kinderen een onthulling kunnen doen, en ook doen, als ze daar maar voor uitgenodigd worden. En leerkrachten rapporteren dat zij zien dat de meeste kinderen daarna opgelucht zijn.

Conclusies

1 Een onthulling van kindermishandeling door een kind leidt onmiskenbaar tot een grotere bespreekbaarheid van kindermishandeling bij leerkrachten, bij IB-ers, bij ouders, en tenminste enigszins ook bij de onthullende kinderen en hun klasgenoten.

2 Uitgaande van het VN Kinderrechten Verdrag, de doelen van het actieprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis, in het licht van de langjarig niet verminderde omvang en vaak lange duur van kindermishandeling in Nederland, biedt de invalshoek van de onderzochte interventie, met een uitnodiging om te praten over een ervaring met kindermishandeling, een aanknopingspunt om deze invalshoek systematisch te verkennen.

Aanpak

Voor het beschrijven van de competenties zijn interviews gehouden met leerkrachten en Intern Begeleiders in het primair onderwijs. Om het beloop te kunnen vaststellen zijn deze interviews

telkens enkele maanden na een onthulling van kindermishandeling gehouden. De gegevens hiervan zijn kwalitatief geanalyseerd
Voor het vaststellen of er sprake is van een toename van het aantal onthulling van kindermishandeling is een logistische regressie analyse uitgevoerd.
Tevens is een expertmeeting uitgevoerd.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Door deelname aan de expertmeeting en klankbordgroep

Producten

Publicaties en lezingen zoals

- a) Haans, T. & Hoefnagels, C. Over aanscherping van de Wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Jeugdbeleid (2018) 12:169–176, <https://doi.org/10.1007/s12451-0180185-y>
- b) Lezing: 'ik maak het verschil' - bijdrage aan de discussie over de rol van leerkrachten bij huiselijk geweld en kindermishandeling - 9 oktober 2018 voor bestuurders en directies PO en VO Midden Brabant, georganiseerd door de Taskforce Kindermishandeling Hart van Brabant.
- c) Enkele bijdragen in het kader van de Week tegen Kindermishandeling (Utrecht, Tilburg, 2019)

In de week tegen kindermishandeling verschijnt in Sozio de publicatie "De uitnodiging die een wereld van verschil kan maken"

Kunnen docenten de bespreekbaarheid van kindermishandeling onder kinderen vergroten, en hoe krijgen ze dat voor elkaar? – een secundaire analyse -

Projectnummer:	741200007
Projectleider:	Dr. Cees Hoefnagels
Organisatie:	Lectoraat Jeugd van de Hogeschool Utrecht
Trefwoorden	Kindermishandeling, herkennen, bespreekbaarheid, lespakket. Basisonderwijs
Looptijd:	Juni 2017 – oktober 2020
Samenwerkingspartners:	Trimbos-instituut, Verwey-Jonker instituut, EDG, PO Raad

Project in het kort

Het vaststellen van het effect van een lespakket over kindermishandeling op de herkenning en bespreekbaarheid van kindermishandeling in de bovenbouw van het basisonderwijs. Tevens meer inzicht krijgen in de factoren die een rol spelen in de werkzaamheid.

Wat zijn de resultaten?

Kinderen in de experimentele conditie zijn na school meer over kindermishandeling gaan praten en zijn kindermishandeling eerder gaan herkennen dan kinderen in de controleconditie.

Conclusies

Praktisch: In het gunstigste geval heeft dit (verstrekkende) gevolgen voor het beleid voor het hoger onderwijs (Pabo curriculum) voor leerkrachten met betrekking tot het omgaan met kindermishandeling in de klas en levert het een bijdrage aan het GHNT-programma 'Ieder kind geïnformeerd'.

Theoretisch: Het onderzoek geeft substantiële empirische ondersteuning het vraagstuk van het praten over kindermishandeling te beschouwen als sociaal gedrag in context, in plaats van als individueel bepaald of persoonlijkheidsgebonden gedrag.

Aanpak

Er is een secundaire analyse uitgevoerd op al verworven data met een experimentele en controle conditie binnen een quasi-experimenteel design. De experimentele conditie bestaat uit klassen (kinderen en hun leerkrachten) die het lespakket in de klas behandeld hebben, de controle conditie bestaat uit klassen waarin het lespakket niet behandeld is; klassen in de bovenbouw van het basisonderwijs. Data-analyse vindt plaats op een unieke dataset afgenomen bij kinderen (N=864) uit 53 klassen en hun leerkrachten. De data zijn verzameld bij kinderen van etnisch diverse afkomst of met relatief laagopgeleide ouders, een populatie waar kindermishandeling vaker voorkomt. Met logistische multi-levelanalyse is nagegaan waaraan effecten kunnen worden toegeschreven. Dit is gedaan met behulp van moderatie- en mediatie-analyses. Tevens heeft een expertmeeting plaatsgevonden waaraan afgevaardigden uit relevante werkvelden/expertisegebieden hebben deelgenomen.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Ervaringsdeskundigen jongeren, en professionals uit het primair onderwijsveld (PO Raad, Pabo, trainers) maakten deel uit van de expertmeeting

Producten

Na acceptatie/publicatie vermelden we dit op de ZonMw website.

Verbetering feitenonderzoek kindermishandeling bij Veilig Thuis: Implementatie en evaluatie van het NICHD protocol vergeleken met de huidige praktijk

Projectnummer:	741200008
Projectleider:	Prof. dr. C. de Ruiter
Organisatie:	Universiteit Maastricht
Trefwoorden	Kindermishandeling, signaleren, feitenonderzoek, NICHD protocol
Looptijd:	juni 2017 – oktober 2019
Samenwerkingspartners:	Universiteit Maastricht, Veilig Thuis. De begeleidingscommissie bestaat uit het Nederlands Jeugdinstituut, het ministerie VWS, de VNG en Defence for Children.

Project in het kort

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. In de methodiek van Veilig Thuis ontbreekt een gestandaardiseerd forensisch kind-interview. Verklaringen van kinderen zijn vaak onvolledig omdat zij bijvoorbeeld onder druk staan om zaken te verzwijgen. Ook kunnen ze veel fouten bevatten omdat zij door suggestieve vragen verklaringen afgeven die niet stroken met wat ze ervaren hebben. In dit onderzoek wordt het wetenschappelijk getoetste NICHD-interviewprotocol vergeleken met de staande praktijk (controle-interview) bij twee VT-organisaties (West-Brabant en Zuid-Limburg) ten behoeve van Verbetering feitenonderzoek Veilig Thuis in de aanpak van kindermishandeling.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

In het onderzoek wordt geconcludeerd dat de kennis bij professionals van Veilig Thuis over het geheugen van kinderen niet altijd overeenkomt met hetgeen bekend is uit de wetenschap. Dit bleek uit een online survey. Daarbij gebruiken veel Veilig Thuis-medewerkers methoden die niet wetenschappelijk gevalideerd zijn. De implementatie van het NICHD-protocol heeft een grote meerwaarde voor het verrichten van kindinterviews bij Veilig Thuis. Medewerkers gaven aan handvaten te hebben gekregen voor het uitvoeren van een goed kindinterview. Ze zijn zich bewuster van de verschillende typen (goede en slechte) vragen en hebben kennis opgedaan over wat wel en niet te doen tijdens een kindinterview. Hierbij zijn herhaaldelijke feedbackmomenten van belang, om terugval in oude gewoontes te voorkomen. De onderzoekers concluderen dat de wijze waarop het feitengericht interviewen van kinderen die vermoedelijk mishandeld zijn, in Nederland geregeld niet efficiënt is en niet het belang van het kind dient. Zij hopen dat de huidige onderzoeksresultaten een stap in de juiste richting bieden: meer integrale samenwerking tussen ketenpartners (Veilig Thuis, politie en Openbaar Ministerie) bij vermoedelijke kindermishandeling, minder overlap en vooral: het kind centraal.

Aanpak

Een deel van de onderzoekers werkzaam bij de twee deelnemende VT's is getraind in het NICHD-protocol. Zestig kinderen worden willekeurig toegewezen aan NICHD- of controle-interviews (meestal de Drie Huizenmethode). Alle interviews worden op video opgenomen en woordelijk uitgetypt. De interviews worden op twee manieren gecodeerd: (1) het type vragen wordt gecategoriseerd en (2) de antwoorden van het kind worden gecategoriseerd. Voor en na elk

interview wordt een emotievragenlijst afgenomen om de gemoedstoestand van het kind te bepalen.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Beperkt: de resultaten van het project zullen uiteindelijk gedeeld worden met de ketenpartners van VT, waaronder de gemeentes (die verantwoordelijk zijn voor de inzet van de juiste hulpverlening).

Producten

Zie voor meer informatie www.conflictscheiding.eu

Publicaties:

Erens, B., de Ruiter, C., van Bragt, D., & Otgaar, H. (2019). De Handreikingen Kindermishandeling van het Openbaar Ministerie: Onwetenschappelijk en niet kindgericht. *Nederlands Juristenblad*, 12-7-2019, afl. 27, 1932-1938.

Erens, B., Otgaar, H., Patihis, L., & de Ruiter, C. (2020). Beliefs about children's memory and child investigative interviewing practices: A survey in Dutch child protection professionals from 'Safe Home'. *Frontiers in Psychology*, 11, 546187. doi: 10.3389/fpsyg.2020.546187

de Ruiter, C., & Otgaar, H. (2019). Beschuldigingen van seksueel misbruik bij conflictscheidingen: Hoe te handelen conform wetenschappelijke standaarden. *Bijblijven*, 35, 46-55.

de Ruiter, C. (2020). 'It takes a learning organization to protect a child': Effectieve bescherming van kinderen tegen mishandeling. *Kind & Adolescent*, doi: 10.1007/s12453-020-00242-8

[Preventie](#)
[Signaleren](#)
[Onthullen](#)

Stoppen, Behandelen

[Samenwerking](#)
[Vechtscheiding](#)
[Hulp voor vrouwen](#)
[Slachtoffers Seksuele uitbuiting, \(mensenhandel/loverboys\)](#)
[Ouderenmishandeling](#)
[Covid19](#)
[Overig](#)

Samenwerken aan veiligheid: de werkwijze van MDA++ Friesland

Projectnummer:	741300001
Projectleider:	Floortje Kunseler
Organisatie:	Fier
Trefwoorden	Kindermishandeling, stoppen, signaleren, voorkomen, behandelen, MDA++, regie, rol en taakverdeling
Looptijd:	November 2018- april 2022
Samenwerkingspartners:	MDA++ Friesland, met als kernpartner Regiecentrum Bescherming en Veiligheid Friesland. Verder: Verwey-Jonker Instituut en Hogeschool Leiden

Project in het kort

In het onderzoek staan de elementen van de werkwijze van het MDA++ Friesland centraal op het gebied van regievoering, afstemming en rol- en taakverdeling. De hoofdvraag is: draagt de wijze waarop binnen het MDA++ invulling wordt gegeven aan regievoering, afstemming en rol- en taakverdeling bij aan positieve uitkomsten, namelijk geweldsafname en toename van veiligheid?

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Momenteel wordt het vragenlijst- en dossieronderzoek uitgevoerd, dus de hoofdvraag is nog niet beantwoord. Er is een ontwikkeldocument opgeleverd binnen het project. Binnen dit document worden de stappen beschreven die tot de ontwikkeling van een werkende MDA++ in Friesland hebben geleid. Wij hopen dat andere (opstartende) multidisciplinaire initiatieven en werkwijzen er hun voordeel mee kunnen doen.

Aanpak

Voor het huidige onderzoek wordt voor 40-50 casussen dossieronderzoek uitgevoerd naar de elementen van de werkwijze van MDA++ Friesland. De resultaten uit de dossierstudie worden gekoppeld aan een al lopend vragenlijstenonderzoek van het Verwey-Jonker Instituut bij het MDA++ naar het verloop van partnergeweld, kindermishandeling en emotionele veiligheid van gezinnen. Door de resultaten te koppelen kan de hoofdvraag beantwoord worden.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Binnen de MDA++ werkwijze staan gezamenlijke besluitvorming en samenwerking tussen professionals én met de gezinnen (ouders) centraal. Het perspectief van diverse betrokken partijen op de samenwerking en de elementen van de werkwijze, wordt met interviews achterhaald. Van 5 gezinnen worden diverse stakeholders geïnterviewd – namelijk een ouder, één van de kinderen of iemand uit het netwerk van ouder en professionals binnen en buiten het MDA++ kernteam.

Producten

Ontwikkeldocument MDA++ Friesland:
<https://publicaties.zonmw.nl/ontwikkeldocument-mdavanvisie-via-experiment-naar-reguliere-aanpak/>

Deelsessie Landelijk congres Huiselijk geweld 2019, gegeven door Rolien Tolsma en Anneke Jelsma. Titel: De ontwikkeling van een MDA: Van visie naar experiment naar reguliere aanpak.

Treating child abuse related PTSD in adolescents. Is skills training helpful or needed?

Projectnummer:	636320004
Projectleider:	Drs. R. Knipschild
Organisatie:	Karakter
Trefwoorden:	Kindermishandeling, adolescenten, behandelen, PTSS, EMDR
Looptijd:	Mei 2017 – mei 2023
Samenwerkingspartners:	-

Project in het kort

Psychologen zijn met elkaar in debat over de meest efficiënte behandelvorm voor jongeren die als gevolg van kindermishandeling een posttraumatisch stressstoornis (PTSS) ontwikkelen. Ondanks dat vakgenoten het met elkaar eens zijn dat jongeren geholpen moeten worden bij het verwerken van de traumatische herinneringen, zijn er verschillende opvattingen over de manier waarop dit moet gebeuren. In dit project wordt onderzocht wat de noodzaak en meerwaarde is van een training in regulatievaardigheden voorafgaand aan traumagerichte behandeling van adolescenten met complexe PTSS.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Van juni 2017 tot september 2018 is een training in regulatievaardigheden ontwikkeld en in een pilot onderzocht. Vervolgens is er een klinische trial gestart. De inclusie van de trial loopt sinds september 2018. Tot 2023 is het voornaamste doel om een antwoord te geven op de hoofdvraag van het onderzoek: wat is de noodzaak en meerwaarde van een regulatievaardigheden training in het effectief kunnen behandelen van PTSS bij adolescenten (12 – 18 jaar) met PTSS als gevolg van meervoudige en interpersoonlijke traumatisering. Dit betekent dat het project momenteel in een fase van uitvoering zit en de focus ligt op het behandelen van jongeren middels één van de twee behandelingen. Resultaten van de trial zullen in de loop van 2023 gepresenteerd worden.

Aanpak

Een RCT met twee condities, namelijk: 1) 12 sessies vaardigheidstraining, plus 12 sessies EMDR en 2) 12 sessies EMDR zonder voorafgaand een training in regulatievaardigheden.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Jongeren zijn op verschillende manieren betrokken. Onder andere in het ontwikkelen van materiaal voor psycho-educatie.

Producten

In 2017 is het boek 'Training in affectieve en interpersoonlijke vaardigheden' door Bohn Stafleu van Loghum uitgegeven.

Evaluatie van een nieuw behandelmodel na kindermishandeling: gezinsaanpak en EMDR geïntegreerd

Projectnummer:	741200001
Projectleider:	IM Hein
Organisatie:	Amsterdam UMC / Levvel
Trefwoorden	Kindermishandeling, behandeling, trauma, EMD, gezinsgerichte aanpak
Looptijd:	Juni 2017 – november 2020
Samenwerkingspartners:	Amsterdam UMC, afd KJP Levvel (voorheen de Bascule en Spirit) Accare The Attachment and Trauma Center of Nebraska in Omaha, VS

Project in het kort

Kindermishandeling komt veel voor en heeft grote gevolgen: het leidt tot ernstige psychische problemen van het kind, tot meer medische problemen, en tot hoge maatschappelijke kosten. In aanvulling op de traumagerichte behandeling is bij kindermishandeling een gezinsgerichte en multidisciplinaire aanpak belangrijk. Daarom is er een nieuwe behandeling ontwikkeld voor deze doelgroep bestaande uit gezinsgerichte en EMDR-technieken: *Integrative Team Treatment: Family Therapy and EMDR* (Wesselmann e.a. 2014). In dit project worden 15 kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar die een voorgeschiedenis hebben van kindermishandeling behandeld volgens dit nieuwe model. Voor, tijdens en na behandeling wordt het effect gemeten door vragenlijsten.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Inmiddels zijn alle 15 kinderen geïnccludeerd. Er zijn 3 behandelingen afgerond, met goed resultaat. Er is tot nu toe 1 patiënt uitgevallen.

Resultaten volgen zomer 2021.

Aanpak

Behandeleffect wordt onderzocht middels een Single Case Experimental Design.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Pleegouders en behandelaren worden na afloop van deelname geïnterviewd over hun ervaringen.

Producten

Van Der Hoeven, M., Hein, I., Schlattmann, N. et al. EMDR- en systeemtherapie in IGT-K: Werkt het? *Kind Adolesc Prakt* (2018) 17: 15. <https://doi.org/10.1007/s12454-018-0052-z>

Doen wat werkt: Het eerste effectiviteitsonderzoek in Nederland naar een multidisciplinaire aanpak van kindermishandeling – Resolutions Approach

Projectnummer:	741200002
Projectleider:	Dr. M. Maric, UvA (hoofdaanvrager en mede projectleider) Drs. J.W. Sepers, ARQ Centrum '45 (projectleider)
Organisatie:	Universiteit van Amsterdam, ARQ Centrum '45
Trefwoorden	Kindermishandeling, stoppen, behandelen, Resolutions Approach, geheimhouding doorbreken.
Looptijd:	Juni 2017-november 2020
Samenwerkingspartners:	Trudy Mooren, Paul Boelen, Universiteit Utrecht/ARQ Centrum '45 Paula Vermeij, GGZ Rivierduinen Kinderen en Jeugd Chris Dijkhuizen, De Forensische zorgspecialisten: De Waag locatie Leiden Altra Jeugd & Opvoedhulp Kenter Jeugdhulp: Save team

Project in het kort

In dit project is onderzocht of een multidisciplinaire aanpak van kindermishandeling effectief is bij het stoppen van kindermishandeling. Het gaat om de aanpak Resolutions Approach. Kern van deze aanpak is dat geheimhouding over kindermishandeling en huiselijk geweld wordt doorbroken. Dat gebeurt door het maken van een beeldverhaal en het inzetten van het sociale netwerk. Het doorbreken van de geheimhouding kan een werkingsmechanisme van deze interventie zijn. Is er een relatie tussen het afnemen van het aantal incidenten van kindermishandeling en het doorbreken van de geheimhouding?

Concreet is onderzocht of er na afloop van deze interventie nieuwe incidenten van kindermishandeling zijn. Ook is onderzocht of de interventie leidt tot minder ouderlijke stress, minder posttraumatische stressreacties en minder emotionele/gedragsproblemen bij kinderen.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Tien van de zeventien gezinnen hebben de behandel- en onderzoekstrajecten afgerond. Voorlopige resultaten laten zien dat gezinsleden minder geweldsincidenten na de behandeling rapporteren. Er zijn voornamelijk weinig aanwijzingen dat openheid van communicatie als mechanisme hierbij een rol speelt. Bij alle gezinnen is een kleine verandering in sociaal-emotionele problemen van kinderen te zien. Eindresultaten worden begin november verwacht.

Aanpak

We maken gebruik van een Single Case Experimental Design. Er zijn 4 uitgebreide onderzoeksmetingen gedaan door middel van vragenlijsten:

- bij de aanmelding (T0 = baseline-meting)
- vóór de start (T1 = voormeting)
- bij de afsluiting van de behandeling (T2 = nameting).

Buiten het tijdsbestek van dit onderzoek worden nog twee follow-up metingen uitgevoerd:

- 3 maanden na afsluiting (T3 = follow-up meting 1)
- 6 maanden na afsluiting (T4 = follow-up meting 2).

Naast de uitgebreide metingen zijn er wekelijkse metingen tijdens de baseline-periode (T0 - T1) en tijdens de interventieperiode (T1-T2).

Wie zijn er bij het onderzoek betrokken?

Bij het opzetten van het project is er overleg geweest met:

- Veilig Thuis Hollands Midden
- Vrouwenopvang Rosa Manus

Tijdens de voorbereiding en de uitvoering van het project zijn:

- GGZ Rivierduinen Kinderen en Jeugd en De Waag
- Altra Jeugd & Opvoedhulp
- ARQ Centrum '45

Betrokken geweest. Hun input met betrekking tot opzet en praktische uitvoering van dit onderzoek zijn meegenomen.

Feedback van ouders op de afname van vragenlijsten (bijvoorbeeld telefonisch of via online software) is meegenomen in het onderzoek.

Producten

Wetenschappelijke artikelen

Sepers, J.W., Maric, M., Werff, V. van der, Boelen, P., & Mooren, T. (*In preparation, planned submission date: 15-10-2020*). The effectiveness of Signs of Safety and Resolutions Approach. A scoping review.

Sepers, J.W., Werf, V. van der, Roos, C. de, Mooren, T., & Maric, M. (2019). Increasing Family Safety and Decreasing Parental Stress and Child's Social-Emotional Problems with Resolutions Approach: a Single-Case Experimental Design Study Protocol. *Journal of Family Violence* <https://doi.org/10.1007/s10896-019-00057-z>.

Werff, V. van der, Sepers, J.W., Dijkhuizen, Ch., Mooren, T., & Maric, M. (2018). Een effectiviteitsstudie naar de Resolutions Approach: Een oplossingsgerichte aanpak voor gezinnen waar sprake is van (vermoedens van) kindermishandeling. *Kind en Adolescent Praktijk*, 3, 31 – 33.

Presentatie over de onderzoeksresultaten tot nu toe

Maric, M. (2019). The future of Clinical Psychologist (KP) as a Scientist-Practitioner. Slot keynote during congress Clinical Psychologists, Rino Group, Utrecht.

Schumacher, L., Maric, M., Sepers, A., & Mooren, T. (2019). The effectiveness of Resolutions Approach: A meta-analysis of single-case studies. Presentation given at Lorentz workshop 'Statistical mediation analysis in single-case research'. Leiden.

Sepers, J.W., Mooren, T., Maric, M., Boelen, P. (2019). The Netherlands Effectiveness of the Resolutions Approach, a multidisciplinary approach to child abuse: A single-case experimental design. *Efficacy and feasibility of family interventions in the aftermath of trauma Chair*. Symposium conducted at the meeting of EFTA, Napels.

J.W. Sepers (2020). *Increasing family safety and decreasing parental stress and child's social-emotional problems with resolutions approach: a single-case experimental design study protocol*. Poster session presented at the meeting of 'Small is beautiful again, Leuven.' (Cancelled because of Corona).

J.W. Sepers (2020). *Increasing family safety and decreasing parental stress and child's social-emotional problems with resolutions approach: a single-case experimental design study protocol*. Poster session presented at the meeting of S4 conference: 'Small sample size solutions', Utrecht University. (Cancelled because of Corona).

Train de trainer

Professionals van Rivierduinen en Centrum '45 zijn getraind in de methodiek Resolutions Approach, 23 en 30 juni 2017, gefinancierd door Rivierduinen.

Professionals van Rivierduinen en Centrum '45 zijn getraind in een sub-interventie van de methodiek Resolutions Approach, het rollenspel vanuit het ZonMw budget.

Workshops/Congressen

Maric, M. (2019). The future of Clinical Psychologist (KP) as a Scientist-Practitioner. Slot keynote during congress Clinical Psychologists, Rino Group, Utrecht.

Maric, M. (2018). Openings keynote: When less is more: Single-case research in youth clinical practice. S4 conference 'Small sample size solutions'. Utrecht University.

Maric, M. (invited, June, 2020). Pre-congress workshop 'Single-case experimental designs: Studying treatment effectiveness and mediators of treatment outcomes'. S4 conference 'Small sample size solutions', 2nd edition, Utrecht University.

Maric, M. (invited, April, 2018). Single-case experimental designs in youth clinical practice. Nederlandse Jeugd Instituut.

Sepers, J.W. (2017). *De vuile was buitenhangen?! Verhaal in word en beeld*. Workshop LOCK, 10 oktober 2017

Sepers, J.W. (2017). *De vuile was buitenhangen?! Verhaal in word en beeld*. Workshop LOCK, Jeugdzorg Zeeland, 31 mei 2017

Sepers, J.W. (2017). *Kindermishandeling? Samenwerken! Ook als ouders ontkennen*. Presentatie congres TopGGZ, 03 augustus 2017.

Sepers, J.W. (2017). Presentatie bij Rosa Manus over de Resolutions Approach, 22 augustus 2017.

Sepers, J.W. (2017). Resolutions methodiek en wetenschappelijk onderzoek. Presentatie De Waag/VGCT, 20 september 2017. <https://www.vgct.nl/artikelen/verenigingsactiviteiten/public/2017/20-september-werkbezoek-de-waag>

Sepers, J.W. (2018). Maak jij het verschil? Presentatie ten gelegenheid van de week van de kindermishandeling, Gebiedsteam Harlingen.

Sepers, J.W. (2019). De impact van heftige conflicten op kinderen en hun gezinnen. Presentatie *Boerhaave nascholing 'Horen, zien en spreken: kindermishandeling en huiselijk geweld moet stoppen'*, LUMC, 7.2.2019.

Sepers, J.W. (2019). Presentatie Projectleiders bijeenkomst ZonMw, 14.3.2019

Sepers, J.W., Werff, V. v.d., Yntema, J. (2017). Vermoeden van kindermishandeling? Netwerken is noodzakelijk: Oplossingsgerichte aanpak kindermishandeling. Workshop VGCT najaarscongres, 10 november.

Vecht, T. & Sepers, J.W. (2018). Maak jij het verschil? Presentatie ten gelegenheid van de week van de kindermishandeling, Centrum 45/Altra.

<https://www.weektegenkindermishandeling.nl/event/workshop-maak-jij-het-verschil/>

Yntema, J. (2018). Geraakt door huiselijk geweld; De kracht van een kalm brein in de communicatie over huiselijk geweld. Webinar VGCT.

<https://www.vgct.nl/cms/showpage.aspx?id=13195>

Video lectures

Maric, M. (2020). Single-case designs en evidence-based werken. Lecture opgenomen i.h.k.v. opleidingsmateriaal KP (Rino Groep), Utrecht.

Effectively intervening in traumatized parents and children after structural domestic violence: An individualized multi-component approach

Projectnummer:	10260011910001
Projectleider:	Prof. dr. Lenneke Alink / Dr. S. van der Asdonk
Organisatie:	Universiteit Leiden
Trefwoorden	Huiselijk geweld, kindermishandeling, behandelen, trauma, gehechtheid, vrouwenopvang, EMDR
Looptijd:	December 2019 – juli 2023
Samenwerkingspartners:	Vrije Universiteit en Blijf Groep

Project in het kort

In dit project wordt de effectiviteit onderzocht van de gehechtheidsinterventie NIKA en de traumabehandeling EMDR. Het gaat om een interventie en behandeling voor getraumatiseerde moeders en kinderen (0-6 jaar oud) die in de vrouwenopvang verblijven na ernstig huiselijk geweld.

Parallel aan dit onderzoek wordt een beslisboom ontwikkeld om professionals te ondersteunen in het bepalen van de volgorde van trauma- en gehechtheidsbehandeling voor deze doelgroep.

Wat zijn de resultaten tot nu toe

De voorstudie maakt duidelijk dat onderzoek naar de behandeling van getraumatiseerde gezinnen met jonge kinderen na huiselijk geweld nog in de kinderschoenen staat. Vanuit de praktijk is grote behoefte aan meer kennis over effectieve interventies en mechanismen voor deze doelgroep.

De voorstudie heeft geleid tot een selectie van de meest geschikte interventies voor deze doelgroep. Ook is een eerste opzet gemaakt voor een beslisboom om professionals te ondersteunen in het bepalen van de volgorde van trauma- en gehechtheidsbehandeling voor deze doelgroep.

Aanpak

Dit is een gerandomiseerd onderzoek op verschillende locaties voor vrouwenopvang in Nederland. In totaal doen 150 gezinnen mee.

De beslisboom wordt op kleinschalige wijze onderzocht met behulp van een *single case experimental design*. Met deze beslisboom worden de effecten van het behandeltraject op zeer gedetailleerde wijze in kaart gebracht voor een klein aantal gezinnen.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

In de voorstudie van dit onderzoek zijn interviews gehouden met enkele ervaringsdeskundigen. Deze input wordt gebruikt in de vormgeving van de beslisboom.

Tijdens de voorbereiding van de interventiestudie zijn er verschillende gesprekken met ervaringsdeskundigen gevoerd. De ervaringsdeskundige gaven in die gesprekken feedback op de opzet van de onderzoeksafspraken, de vragenlijsten en het wervingsmateriaal voor het onderzoek.

Producten

Rapport over de voorstudie

[https://www.zonmw.nl/fileadmin/zonmw/documenten/Jeugd/Geweld hoort nergens thuis/10260011910001 Rapportage voorstudie Samen stap voor stap vooruit.pdf](https://www.zonmw.nl/fileadmin/zonmw/documenten/Jeugd/Geweld%20hoort%20nergens%20thuis/10260011910001_Rapportage_voorstudie_Samen_stap_voor_stap_vooruit.pdf)

Publiekssamenvatting

[https://www.zonmw.nl/fileadmin/zonmw/documenten/Jeugd/Geweld hoort nergens thuis/10260011910001 Publiekssamenvatting voorstudie Samen stap voor stap vooruit.pdf](https://www.zonmw.nl/fileadmin/zonmw/documenten/Jeugd/Geweld%20hoort%20nergens%20thuis/10260011910001_Publiekssamenvatting_voorstudie_Samen_stap_voor_stap_vooruit.pdf)

Rewind and Fast Forward: Effectiveness of a high intensive trauma-focused, family based therapy for children exposed to family violence

Projectnummer:	10260011910002
Projecttitel:	Rewind and Fast Forward: Effectiveness of a high intensive trauma-focused, family based therapy for children exposed to family violence
Projectleider:	Dr. Margreet Visser
Organisatie:	Kenter Jeugdhulp, Kinder- en Jeugdtraumacentrum
Trefwoorden	Huiselijk geweld, kindermishandeling, jongeren, behandeling, trauma
Looptijd:	December 2020 – juli 2023
Samenwerkingspartners:	Praktijkinstellingen: Arq, GGZ Rivierduinen, Landelijk Psychotraumacentrum WKZ. Universiteiten: VU Amsterdam, Erasmus Universiteit Verwey-Jonker Instituut

Project in het kort

In dit project wordt onderzocht of ouderbegeleiding en gezinsgesprekken het effect van een intensieve traumabehandeling na huiselijk geweld verhoogt. Het gaat om effecten op het gebied van traumasymptomen en structurele veiligheid in het gezin. Het onderzoek is gericht op de behandeling van jongeren tussen de 12 en 20 jaar.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

In de eerste fase is het behandel- en onderzoeksprotocol opgesteld. Dit is gebeurd met behulp van expertmeetings, interviews met jongeren en ouders en een literatuursearch.

In de huidige pilotfase worden deelnemende instellingen getraind. Eind 2020 worden de eerste behandelingen onder supervisie uitgevoerd. In januari 2021 zal de inclusie starten.

Aanpak

Dit is een gerandomiseerd, gecontroleerd onderzoek bij verschillende instellingen. Drie behandelingen die worden met elkaar vergeleken. De uitkomstmaten zijn
-posttraumatische stresssymptomen bij de jongere en
-structurele emotionele veiligheid in het gezin.

De drie behandelingen die worden vergeleken zijn: 1) intensieve traumabehandeling zonder systeemcomponent, 2) intensieve traumabehandeling met systeemcomponent, 3) treatment as usual.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

In de eerste fase van het onderzoek zijn jongeren en ouders geïnterviewd over hun ervaringen na deelname aan een intensieve traumabehandeling.

In de fase van data-analyse worden jongeren en ouders betrokken bij de klinische betekenis en implicaties van de resultaten.

Producten

Rapportage voorstudie Rewind and Fast Forward
Infographic Rewind and Fast Forward
<https://www.zonmw.nl/nl/actueel/nieuws/detail/item/tussenresultaten-systeemgerichte-aanpak-van-trauma-bij-huiselijk-geweld/>

Online inzetten van ervaringsdeskundigheid bij huiselijk geweld

Projectnummer:	10430042010045
Projectleider:	Leonie de Quelerij
Organisatie:	Lectoraat GGZ & Samenleving, Hogeschool Windesheim
Trefwoorden	Huiselijk geweld, behandeling, stoppen, digitaal, ervaringsdeskundigheid
Looptijd:	Juni 2020 – december 2020
Samenwerkingspartners:	Moviera en De Blijfgroep – organisaties voor hulpverlening rondom huiselijk geweld

Project in het kort

Ervaringsdeskundigen voeren in coronatijd veel online gesprekken en zoeken daarin naar mogelijkheden om nabij te kunnen zijn bij betrokkenen van huiselijk geweld. Het doel van dit onderzoek is de inzet van ervaringsdeskundigen bij huiselijk geweld tot zijn recht te laten komen in een digitale wereld.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Mogelijkheden en knelpunten zijn geïnventariseerd. Online werken is minder tijdsintensief en mensen hebben geen reistijd. Dit maakt het mogelijk om met ervaringsdeskundigheid te experimenteren. Zo kan aan cliënten bijvoorbeeld makkelijker een online gesprek worden aangeboden met een ervaringsdeskundige. Nu veel mensen online werken biedt dit ook de mogelijkheid ervaringsdeskundigheid meer online zichtbaar te maken. Naast het online werken zijn ook alternatieve vormen voor het bieden van nabijheid uitgewisseld en verdiept.

Als knelpunten worden genoemd: niet vrijuit kunnen praten omdat kinderen of partner aanwezig zijn in de ruimte, minder nabijheid kunnen bieden, wantrouwen moeilijker kunnen doorbreken, minder makkelijk confronteren en het gemis van collega's.

Door alle deelnemers wordt het gebrek aan face to face contact met cliënten, collega's en ervaringsdeskundige collega's als een groot gemis ervaren. Duidelijk wordt hoe voor ervaringsdeskundigen de bron van hun werk bestaat uit nabijheid.

Aanpak

Door middel van participatief actie onderzoek zal toegewerkt worden naar bruikbare tools voor de inzet van ervaringsdeskundigheid in een digitale wereld. Acht ervaringsdeskundige medewerkers van de betrokken organisaties zullen gebaseerd op hun eigen werk onderzoeken wat werkt en wat niet werkt. Nieuwe manieren van werken zullen worden uitgetoetst en met elkaar gedeeld. Zo wordt al doende onderzocht, geleerd en ontwikkeld.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Alle medewerkers zijn geschoolde ervaringsdeskundigen evenals de onderzoeker. De medewerkers delen hun ervaringen en kennis vanuit dit onderzoek met collega's waardoor hun kennis en inbreng ook voor anderen bereikbaar is.

Producten

-

[Preventie](#)

[Signaleren](#)

[Onthullen](#)

[Stoppen, Behandelen](#)

Samenwerking

[Vechtscheiding](#)

[Hulp voor vrouwen](#)

[Slachtoffers Seksuele uitbuiting, \(mensenhandel/loverboys\)](#)

[Ouderenmishandeling](#)

[Covid19](#)

[Overig](#)

Aanpak HGKM in het lokaal veld: randvoorwaarden voor regie, samenwerking en afstemming op operationeel niveau

Projectnummer:	10260021910003
Projectleider:	Yannick Bleeker, Msc.
Organisatie:	Regioplan Beleidsonderzoek, Athena Instituut van de Vrije Universiteit en Hiemstra en de Vries
Trefwoorden	Huiselijk geweld, kindermishandeling, multidisciplinaire samenwerking, systeemgericht, lokaal veld
Looptijd:	December 2019 – augustus 2021
Samenwerkingspartners:	Regioplan Beleidsonderzoek a) Yannick Bleeker, senior onderzoeker b) Hanna Harthoorn, senior onderzoeker c) Eline Verbeek, onderzoeker d) Angelou Korstjens, junior onderzoeker Athena Instituut - Barbara Regeer, universitair hoofddocent - Teun Zuiderent-Jerak, universitair hoofddocent - Jetske Erisman, junior onderzoeker Hiemstra en de Vries - Chiel Peters, adviseur - Fonzie van der Mierden, adviseur Regionaal Projectleiders Geweld Hoort Nergens Thuis • Katrien de Vaan, Rotterdam-Rijnmond • Afke Jong, Gooi en Vechtstreek

Project in het kort

Dit project heeft als doel om in de uitvoeringspraktijk van multidisciplinair, systeemgericht en gefaseerd samenwerken bij HGKM, met de focus op veiligheid en in het lokaal veld, te werken aan het identificeren en wegnemen van barrières op operationeel, organisatie- en netwerk niveau. Waarbij we vanuit de uitvoeringspraktijk kijken naar de dynamiek tussen deze niveaus en de wijze waarop netwerk- en organisatieniveau ingrijpen op operationeel niveau en daarmee samenwerking bevorderen of belemmeren.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

-

Aanpak

In het onderzoek staan de ontwikkelingen in twee regio's centraal; Rotterdam-Rijnmond en Gooi en Vechtstreek. Het onderzoek is een lerende evaluatie. Dat betekent dat we niet alleen kennis ophalen maar ook beogen bij te dragen aan het leerproces binnen de bij het onderzoek betrokken regio's en leren tussen regio's faciliteren. Het methodologisch kader dat we hierbij hanteren is Reflective Monitoring in Actie (RMA). RMA ondersteunt systeeminnovatie door gestructureerd en

in haalbare stappen, gericht op reflectie en leerprocessen, aan duurzame verbeteringen te werken. Centraal in de methode staan zogenaamde Dynamische Leeragenda's (DLA). Op een leeragenda staan de ambities en uitdagingen die betrokkenen daarbij verwachten tegen te komen, geformuleerd als leervragen. De DLA's worden gemaakt en onderhouden middels werksessies en interviews met bestuurders, directeuren en professionals en middels reflectiesessies met de regionaal projectleiders GHNT.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

We laten een ervaringsdeskundige meedraaien in de onderzoeksactiviteiten. Concreet betekent dit dat ze aanschuift bij interviews en werksessies en input geeft voor itemlijsten.

Producten

Er is recent een tussentijdse rapportage van bevindingen met de Taskforce Geweld Hoort Nergens Thuis in Gooi en Vechtstreek besproken. Deze tussentijdse rapportage is (nog) niet openbaar.

Via oogcontact tot vindplaats: een beweging in de meldingsbereidheid van (vermoedens van) kindermishandeling in het primair onderwijs

Projectnummer:	10260022010001
Projectleider:	Dr. Cees Hoefnagels en Dr. Marije Kesselring
Organisatie:	Lectoraat Jeugd van de Hogeschool Utrecht
Trefwoorden	Kindermishandeling, signaleren, stoppen, samenwerking Veilig Thuis basisonderwijs
Looptijd:	September 2020 – mei 2022
Samenwerkingspartners:	Zes (regionale) Veilig Thuis (VT) instellingen, basisscholen in deze regio's en HBO opleidingen (Pabo, Pedagogiek, Social Work, Hogeschool Utrecht)

Project in het kort

Nagaan of een kortdurende interventie bijdraagt aan verbetering van de samenwerking tussen Veilig thuis en het primair onderwijs, en de gevolgen daarvan bij schoolpersoneel en het kind. En tevens 1) zicht krijgen op de factoren die het doen van meldingen door het primair onderwijs aan Veilig Thuis belemmeren of bevorderen, en 2) inzicht krijgen in het relatieve belang van casus-, leerkracht-, en contextfactoren bij het niet-melden van vermoedens van kindermishandeling. 3) Het maken van een beoordeling of de investering (interventies, in tijd en kosten) opweegt tegen het resultaat.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Nog geen. Het project is net gestart; looptijd tot 1 mei 2022.

Aanpak

Een combinatie van het uitvoeren van een interventie, kwantitatief en kwalitatief onderzoek, regionale expertmeetings en een landelijke expertmeeting.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Medewerkers van deelnemende Veilig Thuis-organisaties zijn actief betrokken bij ontwikkelen en uitvoeren van de interventie. Bij de regionale en landelijke expertmeetings hebben ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden een actieve rol.

Producten

-

Luid & Duidelijk, de stem van het kind in de keten

Projectnummer:	741300002
Projectleider:	Remy Vink
Organisatie:	TNO
Trefwoorden	Kindermishandeling, signaleren, stoppen, behandelen, steunfiguur, stem van het kind
Looptijd:	September 2018 – september 2020
Samenwerkingspartners:	Veilig Thuis Hollands Midden, Veilig Thuis Haaglanden, GGD Hollands Midden, GGD Haaglanden, Partners in de Academische Werkplaats SAMEN, Ouders en jongeren

Project in het kort

- Nagaan wat er in de samenwerking bij (vermeende) kindermishandeling nodig om de stem van de jeugdige structureel een volwaardige plek te geven bij overleg en besluitvorming zodanig dat jeugdigen zich gedurende het gehele proces serieus genomen voelen.
- Nagaan hoe een onafhankelijke ketenbrede steunfiguur voor jeugdigen hieraan kan bijdragen.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Uitkomsten literatuuronderzoek
 Uitkomsten interviews en fieldvisits
 Een werkwijze document versie 1.0 voor het werken met een onafhankelijk steunfiguur.
 Dit hebben we niet in een pilot kunnen onderzoeken aangezien het niet is gelukt de 6 benodigde jongeren (en hun ouders) daarvoor te werven. Dit ondanks dat de werving breder is uitgezet dan alleen via Veilig Thuis, ook via lokale teams, vrouwenopvang, jeugdhulp etc.
 Evaluatie van de pilot.

Conclusies en aanbevelingen

- Zowel jongeren, ouders die te maken hebben (gehad) met kindermishandeling als professionals, onderschrijven het belang van en behoefte aan een onafhankelijke steunfiguur die helpt bij het uitoefenen van het kinderrecht om gehoord en serieus genomen te worden bij beslissingen die hen aangaan.
- Jongeren vinden het daarbij belangrijk dat een steunfiguur onafhankelijk is (van ouders en organisaties), die er voor ze is, die continuïteit kan bieden, op een manier die past bij de wensen van de jeugdige zelf (maatwerk).
- Een steunfiguur vervangt *niet* de hulpverlening.
- Jongeren in het project hadden veelal voorkeur voor een professional als steunfiguur omdat deze verder weg staat van de thuissituatie; professionals en beleidmakers hebben de voorkeur voor steunfiguren uit het netwerk van de jeugdige.
- In het Verenigd Koninkrijk werken al 20 jaar Advocacy Services, ingebed in de procedures, met professionele en betaalde steunfiguren omdat men dit een volwaardige en noodzakelijke voorziening vindt o.a. vanwege de rechten van het kind. In Nederland is 'advocacy' voor kinderen versnipperd (bv. Kinderbehartiger bij scheiding, aanpalend aanbod zoals JIM, etc) of niet belegd.
- Er zijn in het project drie hoofd-typen steunfiguren beschreven: 1) een steunfiguur uit het eigen netwerk van de jeugdige, 2) een professional en 3) een ervaringsdeskundige. Het is van belang dat de (keuze voor een) steunfiguur aansluit bij de wensen van de jeugdigen.

- Tijdens de evaluatie van de pilot bleek o.a. dat er weerstand was onder ouders en jongeren voor een 'nieuw gezicht' in de thuissituatie ('er is al zoveel'). Een steunfiguur is iets nieuws en nog onbekend, daarvoor moet er eerst vertrouwen zijn.

Aanpak

Literatuuronderzoek
Interviews met jongeren en ouders
Field visits aanpalend aanbod en 'Advocacy Services' in Verenigd Koninkrijk
Ontwikkelgroep bijeenkomsten voor werkwijze Luid & Duidelijk
Actie-onderzoek in pilot met zes cases

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

In de project- ontwikkelgroep en stuurgroep en in interviews; in de pilot zou dat ook steeds het geval zijn geweest.

Jongeren en hun ouders waren steeds betrokken. Ook waren ervaringsdeskundigen betrokken via Team Kim.

Jongeren zijn geïnterviewd; jongeren en ouders maakten volwaardig deel uit van de ontwikkelgroep en becommentarieerden ook steeds actief de ontwikkelde handreiking. Bij vragen zijn zij ook apart benaderd.

Kern van het project was juist het informeren, luisteren en betrekken van jeugdigen bij de besluitvorming!

De betrokken jongeren en ouders waren heel positief over het project en benoemden expliciet hun waardering over de manier waarop zij actief konden deelnemen en zich serieus genomen voelden.

Producten

Artikel en flyer, in ontwikkeling

De handen ineen. Participatief actieonderzoek naar de samenwerking rond huiselijk geweld en kindermishandeling vanuit Veiligheidshuis Haaglanden'

Projectnummer:	10260022010006
Projectleider:	Cora Bartelink
Organisatie:	Haagse Hogeschool
Trefwoorden	Huiselijk geweld, kindermishandeling, stoppen, signaleren, behandelen, samenwerking, zorg en justitie
Looptijd:	September 2020 – mei 2022
Samenwerkingspartners:	Het project "De handen ineen" is een samenwerking met (Zorg- en) Veiligheidshuis Haaglanden, Jeugdbescherming west, Veilig Thuis Haaglanden, Stichting Perspektief, gemeenten, MEE, Politie, Openbaar Ministerie, Reclassering Nederland en de Waag.

Project in het kort

De partners van het Veiligheidshuis Haaglanden (incl. MDA++) beogen een optimale samenwerking vorm te geven tussen de zorg-, bestuur- en strafketen voor huishoudens die structureel met huiselijk geweld en kindermishandeling te maken hebben. Het uiteindelijke doel is het geweld in deze huishoudens duurzaam te stoppen.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Project is pas in september 2020 gestart

Aanpak

In een participatief actieonderzoek werkt een ontwikkelgroep, samengesteld met partners van het (Zorg- en) Veiligheidshuis en ervaringsdeskundigen, aan het optimaliseren van de samenwerking in een cyclus van meten en verbeteren. Het onderzoek start met een nulmeting in de vorm van een dossieranalyse en semigestructureerde interviews met sleutelfiguren en ervaringsdeskundigen. Op basis van geconstateerde knelpunten en succesfactoren gaat een ontwikkelgroep aan de slag om cyclisch de samenwerking te evalueren en optimaliseren.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

In de startfase interviewen de onderzoekers hen om zicht te krijgen op hoe ervaringsdeskundigen de hulp ervaren; daarbij is aandacht voor hun verhaal, wat heeft het hen opgeleverd, waar liepen zij tegenaan. De input van ervaringsdeskundigen wordt in deze fase gebruikt om een helder beeld te krijgen van de mogelijke knelpunten als ook succesfactoren in de samenwerking binnen het Veiligheidshuis.

Daarnaast participeren ervaringsdeskundigen in de ontwikkelgroep, die als doel heeft concreet de samenwerking en daaruit voortvloeiende hulpverlening te verbeteren.

Producten

-

Zorg en beschermingsarrangementen als instrument om de complexiteit van het geweldsprobleem in gezinnen beter te begrijpen en aan te pakken

Projectnummer:	10260021910002
Projectleider:	Dr. Mr. K.D. Lünemann
Organisatie:	Verwey-Jonker Instituut
Trefwoorden	Huiselijk geweld, samenwerking veiligheidsdomein en zorgdomein, multidisciplinaire en systeemgerichte aanpak
Looptijd:	September 2019 – mei 2021
Samenwerkingspartners:	Augeo Foundation Acht gemeenten in Zaanstreek- Waterland Relevante instellingen Zorg en veiligheidsdomein

Project in het kort

Het doel is om op basis van casuïstiek zorg- en beschermingsarrangementen te ontwikkelen die passend zijn bij de ernst, type en duur van het geweld en de onderliggende oorzaken van de problematiek. Samen met de praktijk wordt gekeken welke zorg en bescherming nodig is om directe en duurzame veiligheid en herstel te bereiken. Dit vormt de basis voor het zorg- en beschermingsarrangement.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Momenteel lopen fase 1 en fase 2. Er zijn op dit moment nog geen resultaten te melden. In het najaar 2020 wordt een leerproduct rond de vijf profielen (intieme terreur, gezin in de stress, kindgedrag & opvoedstress, langdurige zorg en complexe conflictscheidingen) door Augeo gepubliceerd.

Aanpak

Het onderzoek bestaat uit:
 Fase 1 – Ontwikkelen van profielen en vaststellen elementen voor een zorg- en beschermingsarrangement op grond van een secundaire analyse van 99 interviews met 74 gezinnen. Hieruit zijn vijf profielen naar voren gekomen.
 Fase 2 – Met het veld ontwikkelen van concrete zorg- en beschermingsarrangementen aan de hand van bestaande casuïstiek. Voor elk profiel worden twee exemplarische casussen geselecteerd die aangemeld zijn bij Veilig Thuis.
 Fase 3 – Pilot van de arrangementen met ondersteunend onderzoek (N=1 studie). Tien casussen zullen gevolgd en onderzocht worden via herhaaldelijke metingen om de geboden hulp en bescherming en het effect voor de veiligheid en het welzijn van betrokkenen inzichtelijk te maken. Ook zijn er reflectiebijeenkomsten met professionals en worden management en bestuur betrokken

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Dit onderzoek is een actieonderzoek waar we samen met de veldpartijen in acht gemeenten het samenwerkingsplan *Allen voor één* in de praktijk handen en voeten geven. Dit doen we door gezamenlijk een samenhangende aanpak op casusniveau voor elkaar te krijgen met als doel te komen tot duurzame veiligheid en herstel in gezinnen.

Alle fases zijn gebaseerd op ervaringen met hulp van cliënten. Naast professionals zullen ook ervaringsdeskundigen worden betrokken in fase 2 en 3. In Zaanstad-Waterland zijn verschillende (organisaties met) ervaringsdeskundigen die betrokken kunnen worden bij het onderzoek. Daarnaast worden cliënten voorafgaand aan het casuïstiekoverleg betrokken, zodat zij hun visie op de problematiek en hun behoeften kunnen aangeven en zijn zij in fase 3 betrokken.

Producten

Leerproduct Augeo (onderzoek loopt nog)

Handle with Care

Projectnummer:	nvt
Projectleider:	Marga Haagmans
Organisatie:	Augeo Foundation
Trefwoorden	Kindermishandeling, huiselijk geweld, samenwerking politie en onderwijs, steun kind
Looptijd:	Januari 2019-december 2019
Samenwerkingspartners:	Pi-research, Provincie Limburg

Project in het kort

Evaluatie van een pilotproject Handle with Care. In deze pilot wordt op school snelle steun gerealiseerd nadat kinderen thuis een ernstig geweldsincident meemaakten, middels samenwerking tussen politie en onderwijs.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Over de resultaten zijn een rapport en een factsheet gepubliceerd: <https://www.augeo.nl/nl-nl/handle-with-care/resultaten-publicaties/>

Conclusies

Een derde van deze kinderen was vooraf niet in beeld bij leerkrachten, de incidenten die kinderen meemaken zijn ernstig, leerkrachten voelen zich bereid en in staat kinderen steun te bieden na een geweldsincidenten, de pilotscholen vinden dat er vaker en opener wordt gesproken over gezinsgeweld sinds ze meewerken aan de pilot.

Aanpak

Interview mbv vragenlijst met 42 onderwijsprofessionals en 28 agenten (betreft 48 casuïstieken).

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Ouders en kinderen zijn vooraf over de pilots geïnformeerd.

Producten

Factsheet: <https://www.augeo.nl/-/media/Files/handle-with-care-het-onderzoek.ashx>
 Eindrapport: <https://www.augeo.nl/-/media/Files/Handle-with-care-eindrapport.ashx>
 Augeo magazine: <https://www.augeomagazine.nl/handle-with-care-augeo-magazine-special/handle-with-care-augeo-special>

Actieonderzoek Beter Samenspel

Projectnummer:	n.v.t. (onderzoek is niet door ZonMw gefinancierd)
Projectleider:	Cora Bartelink
Organisatie:	Haagse Hogeschool
Trefwoorden	Kindermishandeling, signaleren, samenwerking, jeugdteams, gecertificeerde instellingen
Looptijd:	Januari 2020 – December 2021
Samenwerkingspartners:	Gemeenten in jeugdzorgregio Haaglanden, jeugdteams en gecertificeerde instellingen

Project in het kort

Doel van het onderzoek is de samenwerking tussen lokale jeugdteams en gecertificeerde instellingen te evalueren en – zo nodig – optimaliseren. In de afgelopen twee jaar is een werkwijze voor de samenwerking tussen jeugdteams en gecertificeerde instellingen ontwikkeld, die nu verder geïmplementeerd en doorontwikkeld wordt.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Er zijn nog geen resultaten beschikbaar.

Aanpak

Er is een actiegericht onderzoek opgezet, waarin met een combinatie van data de samenwerking onderzocht wordt. Medewerkers van jeugdteams en gecertificeerde instellingen vullen op drie momenten een vragenlijst in over de kwaliteit van de samenwerking (aanvang implementatie, na 9 en 18 maanden). Daarnaast worden in leer- en ontwikkelteams, samengesteld uit medewerkers van jeugdteams en gecertificeerde instellingen, casusreviews uitgevoerd. Deze leer- en ontwikkelteams komen gedurende anderhalf jaar elke drie maanden bij elkaar. De casusreviews geven inzicht in onderliggende patronen en belemmerende en bevorderende factoren in de samenwerking. Ook worden ouders en zo mogelijk jongeren geïnterviewd over hun ervaringen met Beter Samenspel.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Ouders en zo mogelijk jongeren die te maken krijgen met Beter Samenspel worden geïnterviewd. Daarnaast zien we ook professionals als belanghebbenden. Zij worden middels vragenlijsten bevraagd en zijn actief betrokken in leer- en ontwikkelteams.

Producten

[Folder Beter Samespel: het onderzoek](#)

[Preventie](#)

[Signaleren](#)

[Onthullen](#)

[Stoppen, Behandelen](#)

[Samenwerking](#)

Vechtscheiding

[Hulp voor vrouwen](#)

[Slachtoffers Seksuele uitbuiting, \(mensenhandel/loverboys\)](#)

[Ouderenmishandeling](#)

[Covid19](#)

[Overig](#)

Vechtscheiding en trauma

Projectnummer:	nvt
Projectleider:	Dr. Margreet Visser
Organisatie:	Kenter Jeugdhulp, Kinder- en Jeugdtraumacentrum, VU Amsterdam
Trefwoorden	Kindermishandeling, huiselijk geweld, vechtscheiding,
Looptijd:	
Samenwerkingspartners:	Praktijkinstellingen en universiteiten

Project in het kort

Onderzoek naar Kinderen uit de Knel laat zien dat ouderlijke conflicten afnemen in de loop van de interventie, maar dat posttraumatische stressklachten niet significant verbeteren (Schoemaker e.a., 2016). We vermoeden dat dit te maken heeft een scheidings-specifiek fenomeen namelijk “de tussenruimte”, het relationele gebied waarin ouders met elkaar te maken hebben. Het gaat dan niet om stress over de scheiding, of stress in de relatie met ouders, maar om stress die kinderen (en ouders) ervaren op momenten dat ouders samen moeten komen. Bijvoorbeeld wanneer ouders afspraken moeten maken over vakanties en verjaardagen van de kinderen. Als we kinderen die knel zitten tussen vechtscheidende ouders willen helpen, dan is er meer kennis en kunde nodig over (de behandeling van) deze “tussenruimte”.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

We zijn gestart met het opstellen van een vragenlijst om de tussenruimte goed in kaart te brengen. Het gaat dan om vragen als *“hoeveel spanning geeft het uw kind dat regels tussen ouders niet hetzelfde zijn (bv. over bedtijd, computertijd en huiswerk)? Of dat uw kind verjaardagen en feestdagen niet met beide ouders samen, maar apart viert?* Er is een vragenlijst die wordt ingevuld door ouders en door kinderen. De vragenlijst is het product van onze uitgebreide klinische expertise op het gebied van kinderen in een vechtscheiding.

Aanpak

Allereerst is het van belang om te onderzoeken of de mate van spanning in de tussenruimte het onderscheid maakt tussen een gewone en een vechtscheiding. Hiervoor vergelijken we 2 groepen gezinnen op hun score op de vragenlijst. Vervolgens is het van belang te onderzoeken of de tussenruimte verantwoordelijk is voor de posttraumatische stressklachten bij kinderen. Hiervoor onderzoeken we het verband tussen de mate van spanning in de tussenruimte en de mate van posttraumatische stressklachten, bij kinderen en jongeren in een vechtscheiding. Tenslotte is de vraag of Kinderen uit de Knel in staat is om de tussenruimte positief te beïnvloeden, om de spanning in dit relationele gebied te verminderen en leidt tot een afname in posttraumatische stressklachten. Hiervoor vergelijken we de mate van spanning in de tussenruimte en de mate van posttraumatische stressklachten, voor en na Kinderen uit de Knel en onderzoeken we of een afname in spanning in de tussenruimte verantwoordelijk is voor behandel-effecten.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Het fenomeen ‘de tussenruimte’ is aan het licht gekomen door gesprekken met de ouders en kinderen die deelnamen aan Kinderen uit de Knel en met jongeren van Villa Pinedo. Uiteindelijk

zullen ouders en kinderen betrokken worden bij de klinische betekenis en implicaties van de resultaten.

Producten

<https://hetlock.nl/wp-content/uploads/2017/03/Vechtscheidingen-Belevingen-en-ervaringen-van-ouders-en-kinderen-en-veranderingen-na-Kinderen-uit-de-knel.pdf>

[Preventie](#)
[Signaleren](#)
[Onthullen](#)
[Stoppen, Behandelen](#)
[Samenwerking](#)
[Vechtscheiding](#)

Hulp voor vrouwen

[Slachtoffers Seksuele uitbuiting, \(mensenhandel/loverboys\)](#)
[Ouderenmishandeling](#)
[Covid19](#)
[Overig](#)

De praktische uitvoering van het beleid ten aanzien van vrouwelijke genitale verminking en de behoeften en wensen van de doelgroep

Projectnummer:	10260022010002
Projectleider:	Dr. Vina Slev
Organisatie:	GGD Amsterdam, afdeling Forensische Geneeskunde en Medische Advisering
Trefwoorden	VGV, signaleren, behandelen, ketensamenwerking, mishandeling, veiligheid, wetshandhaving
Looptijd:	September 2020 – mei 2022
Samenwerkingspartners:	GGD Amsterdam afdeling Epidemiologie, Gezondheidsbevordering en Zorginnovatie, Gemeente Amsterdam, Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland, Veilig Thuis Gelderland-Zuid, Pharos, Federatie Somalische Associaties Nederland, Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld, Raad voor de Kinderbescherming, JGZ-artsen en JGZ-verpleegkundigen, gynaecologen, verloskundigen, huisartsen, verpleegkundigen en artsen betrokken bij VGV-nazorgsprekuren van GGD Amsterdam en GGD Gelderland-Zuid, sleutelpersonen, onderwijs, ervaringsdeskundigen en zelforganisaties.

Project in het kort

Het doel van dit onderzoek is om in de regio's Amsterdam-Amstelland en Gelderland-Zuid, de ketensamenwerking en daaraan gerelateerde succesfactoren, barrières en eventuele verbeterpunten in de preventie, gezondheids –en veiligheidszorg en wetshandhaving in kaart te brengen. Daarnaast willen wij de behoeften en wensen met betrekking tot zorg –en hulpverlening van vrouwen en meisjes die besneden zijn, of die afkomstig zijn uit risicolanden, of waarvan een van de ouders afkomstig is uit een risicoland inventariseren, en acties opstellen die ervoor kunnen zorgen dat in de behoeften van de vrouwen en meisjes wordt voorzien.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Niet van toepassing; Het project is 1 september 2020 gestart.

Aanpak

Actieonderzoek met zowel ketenpartners (actieonderzoeksgroep 1) en ervaringsdeskundigen, sleutelpersonen en zelforganisaties (actieonderzoeksgroep 2).

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden (ketenpartners) zijn bij het onderzoek betrokken als projectlid of actieonderzoeker.

Producten

-

Het effect van De Nieuwe Toekomst op de arbeidsparticipatie van slachtoffers huiselijk geweld: een effectonderzoek en verklarend onderzoek

Projectnummer:	535002004
Projectleider:	Suzanne Bouma
Organisatie:	Atria – kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis
Trefwoorden	Partnergeweld, vrouwen, behandeling, participatie, re-integratie
Looptijd:	december 2017- november 2021
Samenwerkingspartners:	UvA, Panteia, gemeente Maastricht

Project in het kort

De Nieuwe Toekomst (DNT) richt zich op vrouwen die te maken hebben gehad met (ernstig) huiselijk geweld en weer willen en kunnen werken aan hun toekomst, waarin meer controle over het eigen leven met perspectief op economische zelfstandigheid het doel is. Atria doet onderzoek naar de effecten en werkzame mechanismen van de interventie. Werkt DNT? En wát werkt er, voor wie en onder welke omstandigheden?

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Fase van dataverzameling is bijna afgerond, dit najaar start de analysefase en in 2021 zijn de eerste resultaten te melden.

Aanpak

Het onderzoek betreft een combinatie van kwantitatief quasi-experimenteel onderzoek en kwalitatief casestudy onderzoek. Binnen het quasi-experimentele onderzoek volgt Atria vrouwen die (ex)partner geweld hebben meegemaakt en stappen willen zetten naar (arbeids)participatie. De helft van deze vrouwen behoort tot de gemeenten die DNT hebben ingekocht, de andere helft ontvangt de reguliere hulp van gemeenten (vanuit het welzijns- en re-integratiebeleid). De interventie DNT bestaat uit twee onderdelen: een groepstraining van 3 maanden en een aanvullend, individueel coachingstraject van 9 maanden. Om inzicht te krijgen in het effect van DNT op het hebben en behouden van regulier werk (primaire uitkomstmaat), vindt het laatste meetmoment een half jaar na de interventie plaats (en voor de controlegroep: 1,5 jaar na inclusie). Secundaire uitkomstmaten zijn: (arbeids)participatie, gezondheids(beleving) en herhaling van geweld.

Het kwalitatieve onderzoek wordt uitgevoerd volgens de principes van Realistic Evaluation waarbij de mechanismen die leiden tot de gewenste resultaten en effecten in samenhang in kaart worden gebracht. In het casestudy onderzoek worden in 10 gemeenten (5 gemeenten die DNT inzetten en 5 gemeenten die DNT niet inzetten) interviews gehouden met vertegenwoordigers van de gemeente, vrouwenopvang en cliëntenorganisaties. Daarnaast worden er in de gemeenten die DNT inzetten ook interviews uitgevoerd met de projectleider, trainers, coaches en deelnemers.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Cliëntenvertegenwoordiging van locaties vrouwenopvang en vrouwen die (ex)partnergeweld hebben meegemaakt worden als respondent betrokken.

Producten

<https://atria.nl/nieuws-publicaties/geweld-tegen-vrouwen/werkt-de-nieuwe-toekomst-en-waarom/>

Seksueel en gendergerelateerd geweld bespreekbaar maken bij vluchtelingen vrouwen en (zorg)professionals

Projectnummer:	636602002
Projectleider:	Drs. I. Goorts
Organisatie:	Pharos Expertisecentrum Gezondheidsverschillen
Trefwoorden	Seksueel geweld, gender gerelateerd geweld, vrouwen, voorkomen, signaleren, behandelen, vluchtelingenachtergrond
Looptijd:	Oktober 2020 – april 2022
Samenwerkingspartners:	In dit project werken wij samen met stichting Voice of All Women (VOAW) als uitvoeringsorganisatie. Daarnaast zullen wij in de leergang voor (zorg)professionals samenwerken met lokale organisaties in de regio Rotterdam Rijnmond, zoals wijkteams, Centra voor Seksueel Geweld, Veilig thuis, en de politie.

Project in het kort

Meer kennis en bewustzijn over preventie, impact en mogelijkheden voor zorg bij seksueel en gendergerelateerd geweld bij vrouwen met een vluchtelingenachtergrond én bij (zorg)professionals.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Voordat het project was begonnen hebben Pharos en Stichting VOAW twee webinars georganiseerd om alvast kennis te maken met ongeveer 40 professionals in de regio Rotterdam-Rijnmond omtrent het thema “seksueel- en gendergerelateerd geweld en samenwerking met zelforganisaties”. Dankzij deze webinars hebben stichting VOAW en lokale partners nog meer contact met elkaar dan voorheen.
Het project is onlangs gestart op 7 oktober 2020, de resultaten zijn verder nog niet bekend.

Aanpak

1. Ontwikkelen van een leergang voor professionals
2. A. Uitvoeren methodiek in de regio Rijnmond (Rotterdam en Ridderkerk) voor ca 40 deelnemers
B. Nazorg voor deelnemers
3. Actie onderzoek naar de ervaren impact van methodiek (bij deelnemers, professionals en trainers)
4. A. Beschrijven methodiek door middel van actieonderzoek
B. Delen van methodiek en resultaten onderzoek

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Professionals, trainers en assistenten van stichting VOAW zijn allemaal ervaringsdeskundigen. Daarnaast zal er een eindconferentie zijn waarbij alle andere belanghebbenden uitgenodigd worden.

Producten

-

Cursus ‘Vrouwen en Gezondheid’. Nuldelijnszorg voor vluchtelingenvrouwen die seksueel en gendergerelateerd geweld (SGBV) hebben ervaren.

Projectnummer:	636602003
Projectleider:	Dr. M.E. Muntinga
Organisatie:	Amsterdam UMC
Trefwoorden	Seksueel en gendergerelateerd geweld, vluchtelingenvrouwen, behandeling
Looptijd:	Oktober 2020 – augustus 2022
Samenwerkingspartners:	Het project is een samenwerkingsverband van de afdeling Ethiek, Recht en Humaniora van Amsterdam UMC met Dokters van de Wereld, GGD, Centrum voor Seksueel Geweld en de maatschappelijke zelforganisaties Nisa4Nisa en Edu4u.

Project in het kort

Het doel van het project is het opzetten van een nuldelijnszorg samenwerkingsproject, waarin reeds bestaande initiatieven van maatschappelijke, informele en zelforganisaties aan elkaar en aan specifieke hulpverlening worden verbonden middels een laagdrempelige interventie: de cursus Vrouw en Gezondheid. In de tijdens het project te ontwikkelen cursus krijgen vrouwen o.a. toegang tot steunnetwerken, kunnen ervaringen met SGBV bespreekbaar gemaakt worden, en wordt kennis over gezondheid, waaronder psychotrauma, overgedragen. Ook kunnen ze worden verwezen naar specifieke (trauma)hulpverlening.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Nvt (startdatum project 1 oktober 2020)

Aanpak

Een participatief actieonderzoek, waarin onderzoek en praktijkgerichte actie tegelijkertijd plaatsvinden. Onderzoekers, sleutelfiguren en maatschappelijke organisaties ontwikkelen samen met een groep vrouwen met een vluchtelingenachtergrond een op-maat training, die via de nuldelijn (maatschappelijke organisaties zoals Nisa4Nisa en Dokters van de Wereld) wordt aangeboden.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Ervaringsdeskundigen spelen in alle fases (inventarisatie, ontwikkeling, implementatie en evaluatie) van het project een belangrijke rol: vluchtelingenvrouwen zullen hun expertise, behoeftes en ervaringen delen middels interviews en bijeenkomsten. Ook zullen zij actief deelnemen aan de trainingen en a.d.h.v. hun ervaringen zullen de trainingen geëvalueerd en, indien nodig, aangepast worden.

Producten

-

Centering Pregnancy aan vluchtelingen in Nederland: proeftuin met Eritrese statushouders in Amsterdam

Projectnummer:	636602009
Projectleider:	F. Pannebakker
Organisatie:	TNO
Trefwoorden	Zwangere Eritrese vrouwen, voorkomen/verminderen van reproductieve- en psychosociale problemen
Looptijd:	1-9-2020 tot 1-3-2022
Samenwerkingspartners:	Stichting Centering Healthcare Pharos GGD Amsterdam Cultureel mediator/vertaler

Project in het kort

Doel van dit onderzoek is het verbeteren van de verloskundige en psychosociale zorg en ondersteuning voor Eritrese zwangeren in Amsterdam. Daartoe wordt onderzoek gedaan naar de haalbaarheid en ervaringen van Eritrese zwangeren en verloskundigen met de groepsaanpak Centering Pregnancy.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Project is in september 2020 gestart

Aanpak

We doorlopen een aantal stappen voor de implementatie van een evidence-based interventie in een nieuwe context of bij een nieuwe doelgroep:

1. Assess: inzicht krijgen in de kernelementen van de Centering Pregnancy aanpak.
2. Select: bepalen of en hoe de interventie wordt aangepast voor implementatie, in afstemming met relevante stakeholders.
3. Prepare: a) het doorvoeren van noodzakelijke veranderingen (o.a. aanpassen van interventieactiviteiten; zorgdragen voor cultural fit); en b) het voorbereiden van de verloskundigen en andere betrokken professionals op implementatie (o.a., werving van de doelgroep, training van professionals en zorgdragen voor benodigde mankracht en financiële middelen).
4. Plan for implementation: een implementatieplan ontwikkelen, waarin kernactiviteiten worden geïdentificeerd voor aanpassing, implementatie, monitoring en evaluatie.
5. Pilot test; het pilottesten van de aangepaste interventie met als doel inzicht te krijgen in haalbaarheid en de waarschijnlijk dat de interventie resulteert in de verwachte impact. Op basis van de pilottest data wordt de interventie verder aangepast en kan (bredere) implementatie plaatsvinden.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

- De doelgroep zelf:

We werken samen met Eritrese zwangeren door: (1) de afname van (groeps)interviews en participerende observaties; (2) de interactieve opzet van de groepsbijeenkomsten; (3) samenstelling van een multidisciplinaire projectgroep waaraan ook een culturele mediator deelneemt en een sleutelfiguur uit de doelgroep; en (4) deelname van 1 à 2 Eritrese vrouwen aan de werkgroep die in de afgelopen twee jaar bevallen zijn.

- Andere belanghebbenden:

Er is een implementatiegroep ingesteld die zorgt voor kritische toetsing tijdens de uitvoer van het project en de vergroting van bestending van resultaten in het veld. Door hen vanaf het begin van het project te betrekken, wordt aandacht gegeven aan het geschikt maken van de Centering Pregnancy aanpak voor andere verloskundigenpraktijken binnen en buiten Amsterdam.

Producten

Er zijn nog geen producten opgeleverd binnen dit project.

Wel is er in verschillende nieuwsbrieven aandacht voor Centering Pregnancy voor deze doelgroep, zie bijvoorbeeld de nieuwsbrief van het Kennisplatform Integratie & Samenleving:
https://www.kis.nl/artikel/eritrese-zwangeren-ontmoeten-elkaar-online?utm_medium=email

SAFE: a self-support eHealth intervention to support women exposed to intimate partner violence

Projectnummer:	849200002
Projectleider:	Prof. dr. Sabine Oertelt-Prigione
Organisatie:	Radboudumc, afdeling Eerstelijns geneeskunde
Trefwoorden	Huiselijk geweld, online platform, vrouwenhulpverlening
Looptijd:	December 2017 t/m november 2021
Samenwerkingspartners:	We hebben geen officiële samenwerkingspartners, maar in dit onderzoeksproject hebben we wel verschillende partijen betrokken bij de ontwikkeling van de SAFE interventie: ervaringsdeskundigen, Lady's Linked, Moviera, Back on Track, Arosa / Perspektief (Hear my voice), De Waag.

Project in het kort

SAFE stelt zichzelf tot doel om een zelfhulp eHealth interventie te ontwikkelen én te testen voor vrouwelijke slachtoffers van partnergeweld. Het doel van deze interventie is om het bewustzijn van deze vrouwen te verbeteren en hen te ondersteunen bij het maken van keuzes in het veranderen van hun leefsituatie.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Vanuit de interviewstudie kunnen we melden dat zowel ervaringsdeskundigen als professionals voordelen zien van een eHealth interventie voor vrouwen die partnergeweld meemaken. Zij hebben expliciet oog voor thema's als veiligheid, (h)erkenning, sociale steun en hulp.

Vanuit de eerste resultaten m.b.t. wat vrouwen vinden van de SAFE interventie (vanuit de RCT) zien we dat vrouwen over het algemeen tevreden zijn, vinden dat de website goed werkt, en dat ze iets hebben aan de interventie.

Aanpak

Het onderzoeksproject bestaat uit 4 delen:

1. Interviewstudie (met ervaringsdeskundigen en professionals) en ontwikkeling van de eHealth interventie SAFE, ook geïnspireerd door de Australische I-DECIDE interventie.
2. Randomized controlled trial, waarmee we de effectiviteit van de interventie onderzoeken met een interventiegroep en een controlegroep. De interventiegroep krijgt de volledige versie van de SAFE interventie en de controlegroep krijgt een versie waarin alleen de essentiële onderdelen aanwezig zijn (informatie over partnergeweld en relaties en hulpdatabase). Vrouwen die deelnemen vullen op een aantal momenten vragenlijsten in over hun eigen situatie en mentale gezondheid en over wat zij van de interventie vinden.
3. Procesevaluatie, waarmee we bekijken hoe vrouwen de website hebben gebruikt en wat zij daarvan vonden.
4. Open feasibility studie: de volledige versie van de SAFE interventie wordt opengesteld voor het grote publiek, wat betekent dat die direct toegankelijk is voor iedereen en er alleen nog een aanmeldprocedure is voor vrouwen die toegang willen tot de chat en/of het forum.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Ervaringsdeskundigen en professionals op het gebied van huiselijk geweld / partnergeweld zijn betrokken geweest in de ontwikkeling van SAFE middels interviews en focusgroepen. Via (sociale) media is er aandacht geweest voor de SAFE interventie bij het brede publiek. Organisaties die worden genoemd in de hulpdatabank van SAFE zijn benaderd om hen te informeren over het bestaan van SAFE. De vrouwen die SAFE gebruiken (in de RCT fase), wordt o.a. gevraagd wat zij van de interventie vinden en welke verbeterpunten er zijn. Ervaringsdeskundigen en professionals zijn eveneens betrokken bij de thema-chats die we organiseren voor vrouwen in de interventiegroep. Professionals kunnen ons benaderen als zij meer informatie willen over SAFE en/of een (digitale) poster, flyers of kaartjes willen ontvangen om cliënten / patiënten op de hoogte te brengen van deze online interventie.

Producten

1. www.safewomen.nl (website van de interventie zelf)
2. Filmpjes over SAFE:
 - a. <https://vimeo.com/user95802121>
3. Sociale media accounts van SAFE:
 - a. <https://www.facebook.com/SAFEWomenNL>
 - b. <https://twitter.com/SAFEWomen2>
 - c. <https://www.instagram.com/safewomennl/>
4. Wetenschappelijke artikelen:
 - a. [SAFE: an eHealth intervention for women experiencing intimate partner violence – study protocol for a randomized controlled trial, process evaluation and open feasibility study](#)
 - b. Het wetenschappelijke artikel m.b.t. de interviewstudie zal nog dit jaar worden ingediend bij een wetenschappelijk tijdschrift ter beoordeling voor publicatie.
5. GREVIO rapport waarin SAFE ook wordt genoemd: [GREVIO evaluation](#)
6. Krant / (online) artikelen o.a.:
 - a. [De Gelderlander](#)
 - b. [De Brug Nijmegen](#)
 - c. [Huiselijkgeweld.nl](#)
 - d. [Metro](#)
 - e. [Gezondheid & Co](#)
 - f. [RTL Nieuws](#)
 - g. [Marie Claire](#)
 - h. Mijn Geheim
 - i. [Voxweb](#)
 - j. [RadboudRecharge](#)
 - k. [Radboudumc](#)
 - l. [Trouw](#)
 - m. [VICE](#)
 - n. [ELLE](#)
 - o. [Evaline.nl](#)
7. Radio:
 - a. [BNR Nieuwsradio Wetenschap Vandaag](#)
 - b. [NPO Radio 1 Wat het daglicht niet verdragen kan](#)
 - c. [Dag van de vrouwen / Hello radio](#)
 - d. [Omroep Gelderland Op de koffie](#)
8. Online video:
 - a. [VROUW / Telegraaf](#)

9. Presentaties / workshops op congressen en bijeenkomsten, o.a.:

- a. Symposium partnergeweld VUmc (2018)
- b. [European Conference on Domestic Violence in Oslo \(2019\)](#)
- c. [Dag van Zorg en Veiligheid \(2019\)](#)
- d. [Stichting Yasmin miniconferentie \(2019\)](#)
- e. [LVAK congres \(2019\)](#)
- f. NHG Wetenschapsdag (2019)
- g. HAN International Week (2020)
- h. [De Nationale Gezondheidsbeurs \(2020\)](#)
- i. [The Voice of Zainab - huiselijke spanningen \(2020\)](#)

Later dit jaar:

1. [Jaarcongres Huiselijk Geweld op 19 november 2020](#)
2. [Congres Victim blaming bij geweldslachtoffers op 27 november 2020](#)

[Preventie](#)
[Signaleren](#)
[Onthullen](#)
[Stoppen, Behandelen](#)
[Samenwerking](#)
[Vechtscheiding](#)
[Hulp voor vrouwen](#)

Slachtoffers Seksuele

uitbuiting,

(mensenhandel/

loverboys)

[Ouderenmishandeling](#)
[Covid19](#)
[Overig](#)

Een goede toekomst: Onderzoek naar een geslaagde trajectbenadering voor slachtoffers van seksuele uitbuiting

Projectnummer:	741400001
Projectleider:	Ferdi Bekken (Fier) Coleta van Dam (Praktikon)
Organisatie:	Praktikon
Trefwoorden	loverboys, mensenhandel, behandeling, trajectbenadering
Looptijd:	December 2018 – december 2021
Samenwerkingspartners:	Fier, Via Jeugd, Sterk Huis, Hogeschool Leiden, Verwey-Jonker Instituut, NJI, Avans Hogeschool

Project in het kort

Een eerste doel is om zicht te krijgen in behoeften, succesfactoren en belemmerende factoren voor een geslaagde trajectbenadering vanuit het perspectief van diverse stakeholders (jongeren, ouders, professionals en organisaties). Een tweede doel is om - op basis van dit onderzoek - *best practices* te destilleren en door te ontwikkelen om een geslaagde trajectbenadering vorm te geven.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

De rapportage van het behoefte-onderzoek wordt medio voorjaar 2021 verwacht.

Aanpak

Er wordt ten eerste een behoefteonderzoek uitgevoerd, waarbij (i) slachtoffers van seksuele uitbuiting en tevens naastbetrokkenen van slachtoffers (ouders of andere gezinsleden; hulpverleners; docenten) worden geïnterviewd, (ii) denktanks worden georganiseerd met stakeholders en (iii) een enquête wordt uitgezet onder hulpverleners. Doel van het behoefteonderzoek is om behoeften, succesfactoren en belemmerende factoren voor een geslaagde trajectbenadering zichtbaar te maken. Vervolgens worden deze behoeften, succesfactoren en belemmerende elementen in de vorm van pilots als *best practices* uitgezet in de praktijk. Door het langdurig en intensief monitoren van 36 casussen, worden deze *best practices* getest op hun werkzaamheid en wordt tevens verdiepend inzicht hierin verkregen om de *best practices* verder te ontwikkelen.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

De stakeholders (met name slachtoffers en hun ouders) zijn intensief betrokken in het behoefteonderzoek. Zij zijn geïnterviewd, waarbij is gevraagd naar hun behoeftes en knelpunten voor een geslaagde benadering. Tevens is met hen gereflecteerd op de resultaten uit het behoefteonderzoek. In het pilotonderzoek worden de ervaringen van de slachtoffers rondom de *best practices* bepalend om de werkzaamheid van de pilots vast te stellen.

Producten

-

Effectiviteit van behandelprogramma's voor slachtoffers van mensenhandel/loverboys

Projectnummer:	741400002
Projectleider:	Anne Addink
Organisatie:	Nederlands Jeugdinstituut
Trefwoorden	Loverboys, mensenhandel, behandelen.
Looptijd:	December 2018- december 2021
Samenwerkingspartners:	<i>Onderzoek:</i> Universiteit van Amsterdam (UvA): Marija Maric, NH Stenden Hogeschool: Marinus Spreen, Amsterdam UMC; Karijn Aussems, Christine Dedding, Maaïke Muntinga <i>Praktijk:</i> De Rading, Fier, Horizon, Levvel, Pluryn, Sterk Huis

Project in het kort

Het doel is zicht te krijgen op de effectiviteit van behandelprogramma's voor slachtoffers van mensenhandel/loverboys, en op het perspectief van meiden op de hulp die zij ontvangen.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

De onderzoekers van Amsterdam UMC voerden een kwalitatief, participatief onderzoek uit met als doel inzicht te krijgen in de behoeften van meisjes van vier behandelgroepen om te begrijpen wat zij verstaan onder goede zorg. Met gebruikmaking van verschillende creatieve methoden deelden 27 meisjes uit drie residentiële jeugdinstaties hun perspectief. Hieruit zijn vier kernthema's voor goede zorg gekomen: *vrijheid, vertrouwen, ruimte voor ontwikkeling en persoonsgerichte zorg*. De meisjes verlangen enerzijds naar autonomie en anderzijds naar veiligheid, leidend tot een complexe situatie voor professionals om te navigeren tussen deze behoeften. De bevindingen zijn door de meisjes in een dialoog teruggekoppeld naar de instellingen en geïntegreerd in een bredere N = 1 onderzoek naar de effecten van behandelprogramma's.

Aanpak

Het onderzoek bestaat uit een aantal deelstudies:

1. Een participatief actie onderzoek naar het perspectief van meiden op de hulp
2. Een literatuuronderzoek en handboekanalyse
3. Een herhaalde n=1 studie

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Het onderzoek is opgezet en wordt uitgevoerd in samenwerking met praktijkorganisaties. Het perspectief van de meiden krijgt een plek door middel van het participatief-actieonderzoek. Via een begeleidingscommissie worden relevante partijen waaronder ervaringsdeskundigen, CoMensha, Defence for Children en de Nationaal Rapporteur Mensenhandel betrokken.

Producten

Call us by our name": quality of care and wellbeing from the perspective of commercially and sexually exploited girls in residential care facilities on September 03, 2020.

<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105213>

[Preventie](#)

[Signaleren](#)

[Onthullen](#)

[Stoppen, Behandelen](#)

[Samenwerking](#)

[Vechtscheiding](#)

[Hulp voor vrouwen](#)

[Slachtoffers Seksuele uitbuiting, \(mensenhandel/loverboys\)](#)

Ouderenmishandeling

[Covid19](#)

[Overig](#)

ERASE; validering van de Netherlands Elder Abuse Scale voor vroegtijdige herkenning van ouderenmishandeling binnen het ziekenhuis.

Projectnummer:	10260022010005
Projectleider:	Dr. Sivera A.A. Berben
Organisatie:	Hogeschool Arnhem en Nijmegen
Trefwoorden	Ouderenmishandeling, signaleren, instrument, ziekenhuis
Looptijd:	September 2020 – mei 2022
Samenwerkingspartners:	In het onderzoeksproject werkt het lectoraat Acute Intensieve Zorg samen met drie ziekenhuizen: Canisius Wilhelmina Ziekenhuis (Nijmegen), Jeroen Bosch Ziekenhuis ('s Hertogenbosch) en Spaarne Gasthuis (Haarlem), cliënten vertegenwoordigers Zorgbelang Utrecht-Gelderland. Verder is het regionaal netwerk voor acute zorg betrokken in Acute Zorgregio Oost (AZO). Op onderzoeksgebied wordt in dit project samengewerkt met Radboudumc afdeling IQ healthcare Verplegingswetenschap en statistiek en UMC Utrecht afdeling kindergeneeskunde leerstoel Life Cycle Pediatrics.

Project in het kort

De onderzoeksgroep valideert in dit project het signaleringsinstrument ERASE, om ouderenmishandeling vroegtijdig te signaleren binnen het ziekenhuis. De focus ligt op het identificeren van werkelijke en onterechte positieve signaleringen van een vermoeden van ouderenmishandeling bij ouderen van 70 jaar en ouder die de spoedeisende hulpafdeling of de polikliniek geriatrie bezoeken. Het doel van is inzicht te krijgen in de validiteit van ERASE, m.a.w. weten we hoe goed een positieve score op ERASE de aanwezigheid van ouderenmishandeling identificeert.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Het project is gestart op 1 september 2020, voorlopige resultaten kunnen nog niet gemeld worden.

Aanpak

Het onderzoek betreft een diagnostische accuraatheidstudie. In de studie worden ouderen vanaf 70 jaar meegenomen die met een acute klacht de spoedeisende hulp of polikliniek geriatrie bezoeken.

Professionals vullen bij alle ouderen van 70 jaar en ouder die zich presenteren ERASE in (indextest). Bij een positieve score op ERASE volgt de actie dat de oudere besproken wordt in het multidisciplinair overleg (MDO) van ziekenhuiswerkgroep huiselijk geweld (usual care).

Anonieme bespreking van de casus in het MDO en uitsluitel of er sprake is van daadwerkelijke mishandeling, vastgesteld in een meerderheidsbesluit, is de referentietest. In het MDO zijn altijd

een geriater, SEH-arts, aandachtsfunctionaris ouderenmishandeling, verpleegkundig consulent geriatrie en medewerker van Veilig Thuis vertegenwoordigd, aangevuld met een onafhankelijk expert en onderzoeker.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Zorgbelang Utrecht-Gelderland adviseert de projectgroep vanuit patiëntperspectief, ook draagt deze organisatie bij aan de verspreiding van de projectresultaten.

Producten

-

[Preventie](#)

[Signaleren](#)

[Onthullen](#)

[Stoppen, Behandelen](#)

[Samenwerking](#)

[Vechtscheiding](#)

[Hulp voor vrouwen](#)

[Slachtoffers Seksuele uitbuiting, \(mensenhandel/loverboys\)](#)

[Ouderenmishandeling](#)

[Covid19](#)

[Overig](#)

Stay home, stay safe? Onderzoek naar omvang, aard en ernst van huiselijk geweld ten tijde van de Corona-crisis

Projectnummer:	10430032010007
Projectleider:	Dr. V.I. (Veroni) Eichelsheim
Organisatie:	Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR), in samenwerking met Avans Hogeschool
Trefwoorden	Huiselijk geweld, omvang, signaleren, stoppen, behandelen, corona
Looptijd:	September 2020 – september 2022
Samenwerkingspartners:	Landelijk Netwerk Veilig Thuis, verschillende Veilig Thuis regio's, Blijf Groep, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Ministerie Justitie en Veiligheid (JenV), Ministerie Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS)

Project in het kort

Wij doen quasi-experimenteel onderzoek naar (veranderingen in) de omvang, aard, en ernst van huiselijk geweld in Nederland tijdens de periode van de COVID-19 maatregelen. Onderzoeksvragen zijn:

- Is er een verandering in omvang, aard, en ernst van meldingen van huiselijk geweld waarneembaar als gevolg van de verschillende COVID-19 maatregelen?
- Is er een verandering waarneembaar in de melders, daders en slachtoffers van huiselijk geweld?
- Is er een effect waarneembaar op het gemelde huiselijk geweld, of de melders hiervan, van de door de overheid ingevoerde campagnes en maatregelen gericht op het signaleren en melden van huiselijk geweld?
- Wat levert de COVID-19 crisis op voor nieuwe (duurzame) vormen van hulpverlening aan slachtoffers van huiselijk geweld?

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

We zijn in september 2020 van start gegaan. Er zijn nog geen voorlopige resultaten te melden.

Hypothesen hebben we wel opgesteld:

Ten eerste kunnen de economische gevolgen van een ramp doorwerken op stress in gezinnen. Ten tweede leidt sociale isolatie (thuis zijn, op elkaars lip zitten, geen mogelijkheid te ontsnappen aan de agressor) tot oplopende spanningen. Ten derde kunnen pandemie-specifieke zorgen leiden tot toenemende stress en daardoor meer risico op geweld. Er is, ten vierde, bovendien minder toegang tot hulp en zorg, die negatieve patronen zouden kunnen doorbreken. Hoewel reeds kwetsbare gezinnen (i.e. bekend bij instanties) waarschijnlijk het meest gevoelig zijn voor de gevolgen van een ramp of pandemie, kunnen ook 'nieuwe' gezinnen in de knel komen. Daarnaast kunnen, bijvoorbeeld door sluiting van speciaal onderwijs of dagbesteding, ook andersoortige vormen van huiselijk geweld ontstaan, met andere daders en slachtoffers, zoals kinderen met gedragsproblematiek die zich agressief gedragen naar hun (groot)ouders. Tegelijkertijd hoeft een toenemende prevalentie van huiselijk geweld niet (direct) zichtbaar te worden in de geregistreerde meldingen (Lauve-Moon & Ferreira, 2017).

Aanpak

Door verschillende databronnen (Veilig Thuis meldingen, politieregistraties, slachtofferenquêtes) te vergelijken leveren we belangrijke inzichten in de mechanismen verantwoordelijk voor eventuele effecten (of juist het uitblijven hiervan) van de COVID-19 maatregelen op huiselijk geweld. Tot slot inventariseren we, met behulp van interviews met slachtoffers (ervaringsdeskundigen) en betrokken instanties, welke aspecten van hulpverlening bemoeilijkt werden door de “intelligente lockdown” welke alternatieve oplossingen wel hebben gewerkt en in hoeverre de tijdens de COVID-19 maatregelen opgedane inzichten bruikbaar zijn voor toekomstige (reguliere) hulpverlening.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Onderdeel van de aanpak is het houden van interviews met ervaringsdeskundigen om meer duiding te geven aan resultaten op basis van kwantitatieve analyses. Ook zal er een panel van ervaringsdeskundigen worden ingesteld die voorafgaand aan elke fase van het onderzoek, en na afloop, samen komt om gevraagd en ongevraagd advies te geven aan de onderzoekers.

Producten

Te verwachten producten:

- monitor trends huiselijk geweld voor, tijdens, en na corona maatregelen aan VT regio's en het Landelijk Netwerk Veilig Thuis
- tussenrapportages aan samenwerkingspartners
- webinars en symposia
- projectwebsite (binnenkort online)
- eindrapportage
- wetenschappelijke publicaties en presentaties op congressen

Leidt de corona crisis tot een slechtere werkrelatie tussen behandelaren en kwetsbare gezinnen?

Projectnummer:	10430042010032
Projectleider:	Marieke van Geffen
Organisatie:	Tranzo, Tilburg School of Social and Behavioral Sciences Academische Werkplaats Jeugd
Trefwoorden	Huiselijk geweld, kindermishandeling, kwetsbare gezinnen (externaliserende problematiek, LVB), behandeling, corona
Looptijd:	Juli 2020- januari 2021
Samenwerkingspartners:	MST Nederland. MST-Nederland is licentiehouder en kennis- en kwaliteitscentrum voor het behandelprogramma Multisysteem therapie (MST) in Nederland en België. De Viersprong, specialist in persoonlijkheid, gedrag en gezin. De Viersprong is een hoogspecialistische ggz organisatie die in een groot deel van Nederland actief is. De Viersprong biedt aan zowel volwassenen als jongeren effectieve behandelingen op het gebied van persoonlijkheidsstoornissen en gedragsproblemen Praktikon. Praktikon is een zelfstandige, onafhankelijke organisatie voor onderzoek en ontwikkeling in (jeugd)zorg, gemeenten en onderwijs en is gespecialiseerd in onderzoek, monitoring, training en vragenlijstontwikkeling

Project in het kort

De centrale vraag die we willen beantwoorden is in hoeverre de corona crisis invloed heeft op de kwaliteit van de alliantie (i.e., de werkrelatie) tussen de behandelaar en de ouders in kwetsbare gezinnen. Daarnaast zal onderzocht worden of het effect van de corona crisis op de alliantie verschillend uitpakt voor verschillende doelgroepen. Hiervoor zal gekeken worden naar de volgende moderatoren: Type gezin (externaliserende problematiek, LVB, mishandeling/verwaarlozing), Taal ouders, Sekse Ouders.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

De analyses worden momenteel uitgevoerd. Er zijn dus nog geen resultaten te melden

Aanpak

Voor dit onderzoek maken we gebruik van beschikbare data welke routinematig maandelijks verzameld wordt binnen Multi Systeem Behandeling. MST richt zich op 12-tot-18-jarigen met ernstig antisociaal/grensoverschrijdend gedrag én hun ouder(s). Ten behoeve van de kwaliteitsbewaking wordt maandelijks telefonisch een interview met de primaire ouder over de behandeling afgenomen. Dit interview bevat tevens enkele alliantie vragen.

Gezinnen die gestart zijn met MST tussen 1 juni 2019 en 1 juni 2020 zijn meegenomen in dit onderzoek.

Voor dit onderzoek zullen de volgende analyses uitgevoerd worden:

- Vergelijking van alliantie bij gezinnen die werden behandeld vóór de lockdown met gezinnen die werden behandeld na de lockdown
- Vergelijking van alliantie vóór en na de lockdown bij gezinnen die tijdens hun behandeling zijn overgegaan op beeldbellen
- Nagaan in hoeverre type gezin (externaliserende problematiek, LVB, mishandeling/verwaarlozing), taal en sekse ouder hierbij een rol spelen.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Omdat het onderzoek is uitgevoerd op basis van retrospectieve data, zijn cliënten niet betrokken bij de uitvoer van het onderzoek.

Producten

-

Relatie- en gezinsproblematiek, zorgmijding en preventie tijdens en na COVID-19

Projectnummer:	10430042010052
Projectleider:	Prof Dr E. S. Kluwer
Organisatie:	Universiteit Utrecht
Trefwoorden	Huiselijk geweld, behandeling, zoeken en vermijden hulp, Covid19
Looptijd:	1-7-2020 tot 31-12-2020
Samenwerkingspartners:	Nederlandse Vereniging voor Relatie- en Gezinstherapie Stichting EFT Nederland Dr. J. C. M. Karremans (Radboud Universiteit) Dr. R. van der Wal (Universiteit Utrecht)

Project in het kort

Met dit onderzoek beogen we inzicht te krijgen in (1) welke factoren een rol spelen bij relatie- en gezinsproblematiek die gerelateerd zijn aan de COVID-19 crisis (*assessment risicogroepen*) en (2) welke factoren bepalen of professionele hulp wordt gezocht versus gemeden (*assessment zorgmijding*), opdat (3) professionals en beleidsmakers worden geïnformeerd over de toeleiding naar online en offline professionele hulp bij relatie- en gezinsproblematiek tijdens en na COVID-19 en hoe deze kan worden vergroot in de anderhalve-meter samenleving.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Het onderzoek wordt op dit moment uitgevoerd. Er zijn nog geen voorlopige resultaten te melden.

Aanpak

In een grootschalig onderzoek met twee metingen (eind juli en half oktober) onder een representatieve steekproef van Nederlandse paren (met en zonder kinderen) onderzoeken we welke groepen paren (o.b.v. demografische factoren, COVID-gerelateerde stressfactoren, adaptief vermogen en sociale steun) risico lopen op relatie- en gezinsproblematiek en welke factoren (bijv. kosten, vindbaarheid, stigma, etc.) samenhangen met het zoeken dan wel mijden van professionele hulp. Ook onderzoeken we de behoefte aan en ervaren toegankelijkheid van offline (*face-to-face*) en online (chat, videogesprekken, online programma's) professionele hulp.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

De Nederlandse Vereniging voor Relatie- en Gezinstherapie en de Stichting EFT Nederland zijn betrokken bij de opzet van het onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek zullen direct met o.a. VWS gedeeld worden, en met de leden van NVRG en Stichting EFT Nederland, en de leden van P3NL. Zij staan samen voor goede psychologische zorg voor relaties en gezinnen die door de COVID-crisis in de knel komen en geen terugval-mogelijkheid hebben op verzekerde zorg. Er komen naar verwachting ook adviezen uit voort waar therapeuten direct mee aan de slag kunnen en waar zowel relaties als gezinnen van kunnen profiteren om de Coronacrisis het hoofd te kunnen bieden.

Producten

-

Hoe veilig is het in kwetsbare gezinnen tijdens de coronacrisis

Projectnummer:	nvt
Projectleider:	Marga Haagmans
Organisatie:	Verweij-Jonker Instituut en Augeo Foundation
Trefwoorden	Kindermishandeling, huiselijk geweld, monitoren, corona
Looptijd:	Maart-juni 2020
Samenwerkingspartners:	Verweij-Jonker Instituut en Augeo Foundation

Project in het kort

Verweij-jonker instituut onderzocht met steun van Augeo Foundation of de coronacrisis heeft geleid tot meer huiselijk geweld.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Een eerste conclusie is dat er in deze gezinnen – die al een jaar vanwege huiselijk geweld in beeld zijn van de instellingen – weinig veranderd is als gevolg van de coronacrisis: ook tijdens de lockdown is in ruim de helft van de gezinnen sprake van veelvuldig (meer dan 22 incidenten op jaarbasis) en ernstig geweld tegen kinderen en/of tussen partners.

Aanbeveling

Hoewel uit de eerste cijfers blijkt dat het geweld en de problemen door de coronacrisis niet extra zijn toegenomen heeft het merendeel van deze gezinnen dringend hulp nodig.

Aanpak

Betreft een deelonderzoek van het grotere gemeente-onderzoek. Voor gezinnen die aan het groter onderzoek deelnemen, is vergeleken wat zij voor en na 16 maart in vragenlijsten aangeven. Voor een aantal nog te onderzoeken gezinnen zijn vragen aan de lijsten toegevoegd.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Ouders en kinderen zijn als respondent betrokken.

Producten

Onderzoeksrapport (op te vragen) en samenvatting
<https://www.augeo.nl/-/media/Files/Onderzoeken/Samenvatting-onderzoek-huiselijk-geweld-corona.ashx>

Wat helpt kwetsbare kinderen die tijdens de coronacrisis thuis zijn?

Projectnummer:	nvt
Projectleider:	Marga Haagmans
Organisatie:	Verweij-Jonker Instituut en Augeo Foundation
Trefwoorden	Kindermishandeling, huiselijk geweld, kwetsbare kinderen, corona
Looptijd:	April-juni 2020
Samenwerkingspartners:	Verweij-Jonker Instituut; Stichting Het Vergeten kind, Stichting Kinderpostzegels

Project in het kort

Evaluatie van de inzet van een crisisfonds opgezet door de stichtingen, waarmee professionals voor kwetsbare kinderen middelen konden aanvragen om de stress in de tijd van verplicht thuis zijn tgv de Coronacrisis te verlagen.

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Reeds bestaande problemen van kinderen verergerden, nieuwe problemen ontstonden. Het wegvallen van school (activiteiten), hulp en sociale steun is een groot probleem. Kwetsbare kinderen hebben behoefte aan 1) ontspanning, 2) spelen en 3) afleiding. Veel kinderen hebben gebrek aan materiaal voor schoolwerk (49%) onvoldoende begeleiding bij schoolwerk (45%) en lopen achterstand op (34%). Effect van het crisisfonds: kinderen ervaren minder stress (54%), voelen zich gezien (54%), ouders voelen zich gesteund (37%), positief contact met hulpverlener (30%), fijn contactmoment met familie/vrienden (23%)

Conclusies

Kwetsbare kinderen missen school, sport en vrienden. Het is belangrijk dat scholen en activiteiten voor kwetsbare kinderen buitenshuis door blijven gaan. Deze kinderen vinden het moeilijk om te gaan met veranderingen.

Aanpak

De 3354 hulpverleners die een voucher hebben aangevraagd bij het crisisfonds, ontvingen van de initiatiefnemers een online vragenlijst met de vraag die in te vullen. Ruim de helft vulde de vragenlijst in.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Producten

- https://www.augeo.nl/-/media/Files/Crisisfonds-voor-kwetsbare-kinderen-thuis_infographic_totaal.ashx
rapport op aanvraag

[Preventie](#)

[Signaleren](#)

[Onthullen](#)

[Stoppen, Behandelen](#)

[Samenwerking](#)

[Vechtscheiding](#)

[Hulp voor vrouwen](#)

[Slachtoffers Seksuele uitbuiting, \(mensenhandel/loverboys\)](#)

[Ouderenmishandeling](#)

[Covid19](#)

[**Overig**](#)

Instrumenten huiselijk geweld, kindermishandeling en risicojongeren nog onvoldoende gebruikt

Projectnummer:	34004101
Projectleider:	Prof. Dr. H.B. Winter
Organisatie:	Pro Facto
Trefwoorden	Kindermishandeling, Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, Wet verwijnsindex risicojongeren
Looptijd:	2019-2020

Professionals in onder meer onderwijs, (jeugd)gezondheidszorg en kinderopvang spelen een belangrijke rol in het signaleren van 2 grote maatschappelijke problemen; huiselijk geweld en kindermishandeling, en het signaleren van risicojongeren. Daarom is er wetgeving die de signalering en aanpak ervan moet verbeteren: de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (2013) en de Wet verwijnsindex risicojongeren (2010). In 2019 zijn beide wetten geëvalueerd, zowel apart als in samenhang. Hieruit blijkt dat beide instrumenten onvoldoende worden gebruikt door professionals.

Professionals die de instrumenten wel gebruiken, ervaren meerwaarde. De verplichte meldcode biedt professionals een concreet stappenplan bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. De verwijnsindex wordt in sommige regio's als een waardevol instrument gezien om tot samenwerking te komen. In de praktijk worden echter een dusdanig aantal knelpunten geconstateerd dat de onderzoekers de minister oproepen om het bestaan van de verwijnsindex te heroverwegen.

Meldcode

Bij de verplichte meldcode biedt het bijbehorende stappenplan professionals voldoende handvatten als eenmaal vermoedens van geweld bestaan. Het herkennen van signalen en dan met name de minder zichtbare en moeilijker herkenbare signalen blijkt voor professionals lastig. Bijvoorbeeld verwaarlozing is lastig te herkennen. Ook signalen van andere vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties zoals eengerelateerd geweld, ouderenmishandeling en financiële uitbuiting worden gemist. Dit geldt zowel voor professionals in de zorg als daarbuiten.

Het gesprek tussen een betrokkene en professional heeft tot doel om met de betrokkenen over de situatie te praten en na te gaan hoe hulp en ondersteuning aan de betrokkenen kan worden geboden. Wat we zien is dat bij professionals verkeerde veronderstellingen bestaan over het gesprek met betrokkene, waardoor dit gesprek door hen als een drempel wordt ervaren om de meldcode te gebruiken. Zo ligt er ten onrechte veel nadruk op het melden bij Veilig Thuis; professionals denken de meldcode en de mogelijke melding al te moeten benoemen in het eerste gesprek met betrokkene(n). Meer doelgroepgerichte voorlichting aan professionals en het duurzamer borgen van het gebruik binnen organisaties die werken met de meldcode is nodig.

Verwijsindex

Bij de verwijnsindex bestaat een wisselend beeld. Het gebruik van de verwijnsindex is de afgelopen jaren geleidelijk aan toegenomen tot 250.341 meldingen in 2018. Deze cijfers worden sterk beïnvloed door het gebruik in enkele regio's. Van de 65 gemeentelijke convenantgebieden zijn namelijk tien regio's verantwoordelijk voor ruim de helft van de meldingen. Niet-gebruikers geven

onder meer aan weinig meerwaarde te zien van de melding. Reden hiervan is dat de betrokken hulpverleners al bij hen bekend zijn en zij het lastig te vinden ouders en betrokkenen te informeren over de melding. Het niet-gebruik vormt, ondanks langdurige en herhaalde aandacht voor de implementatie van de verwijfsindex, een belangrijke belemmering voor het goed werken van het instrument.

Doordat het instrument geen landelijke dekking heeft, ontbreekt de rechtvaardiging om persoonsgegevens van jeugdigen centraal op te slaan in een landelijke database. Nicolette Woestenburg, projectleider van de evaluaties: 'De wet is 10 jaar geleden in werking getreden. Het doel dat met het instrument werd beoogd, het realiseren van vroegtijdige en onderlinge afstemming tussen professionals zodat tijdig hulp kan worden geboden, is nog steeds belangrijk, maar met dit instrument lijkt dit niet te worden bereikt.' In het onderzoek komt ook naar voren dat de samenwerkingsverbanden die onder de Jeugdwet sinds 2015 zijn ontstaan mogelijk evenveel of meer effect hebben dan de verwijfsindex.

Over het onderzoek

Onderzoekers van Pro Facto en het Amsterdam UMC (locatie VUmc) hebben in opdracht van ZonMw onderzocht hoe beide wetten in de praktijk werken. De aanbevelingen van beide evaluaties zijn gericht aan de wetgever, het ministerie van VWS, beroepsgroepen, instellingen en het Landelijk Netwerk Veilig Thuis.

De evaluatierapporten zijn aangeboden aan de minister en aan de Tweede Kamer. Dinsdagavond 23 juni 2020 zijn de rapporten in het Algemeen Overleg Jeugd aan de agenda toegevoegd.

Producten

- [Evaluatie Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling](#)
- [Evaluatie Wet verwijfsindex risicojongeren](#)

Mogelijkheden datacollectie over hulp bij kindermishandeling en seksueel geweld

Projectnummer:	729600005
Projectleider:	Sophie Hospers
Organisatie:	Partners in jeugdbeleid
Trefwoorden	Kindermishandeling, seksueel geweld, signaleren, behandeling, registratie, datacollectie
Looptijd:	December 2019 – mei 2020
Samenwerkingspartners:	Wijkteams, gecertificeerde instellingen, jeugdhulpaanbieders, Nji, GHNT, LUMC-PHEG, registratie aan de bron, CSG, Augeo, Associatie jeugd, gemeenten

Project in het kort

Dit onderzoek gaat over zinvol monitoren van hulp bij kindermishandeling en seksueel geweld. Welke mogelijkheden zijn er om beter zicht te krijgen op de jeugdhulp die geboden wordt in geval van mishandeling van of seksueel geweld bij kinderen? Kan dat via de Beleidsinformatie Jeugd, of zijn er andere mogelijke data?

Wat zijn de resultaten?

We beschrijven het begrippenkader bij kindermishandeling in literatuur, onderzoek en praktijk, we beschrijven welke indelingen er gemaakt kunnen worden bij jeugdhulp bij kindermishandeling en we verzamelen mogelijke data-items. Dat heeft geleid tot een afwegingskader, waarin de belangrijkste items zijn opgenomen en gewogen.

Conclusies

Hulpverlening bij kindermishandeling moet maatwerk zijn

- Kindermishandeling is een kwestie van 'grijstonen'.
- Hulp bij kindermishandeling kan – en moet - je op verschillende manieren indelen.
- Alle hulp bij kindermishandeling en seksueel geweld kent werkzame elementen.
- Aparte aandacht voor seksueel geweld is belangrijk voor en in de praktijk.

Monitoren van hulp bij kindermishandeling moet recht doen aan de complexiteit

- Alleen registraties die voor het primair proces zèlf van belang zijn, leveren – opgeteld – betrouwbare informatie op.
- Het aanvullend opnemen van kindermishandeling en seksueel geweld als aanleiding voor jeugdhulp in de Beleidsinformatie Jeugd is onwenselijk.
- Monitoren op hoofdlijnen in combinatie met diepte onderzoek op maat levert zinvolle informatie.
- Er zijn drie items die in combinatie geschikt zijn voor het monitoren op hoofdlijnen.

Dat zijn: 1. gegevens over jeugdhulp met de Gi als verwijzer; meldingen Veilig Thuis (op termijn te combineren met de beleidsinformatie); 3. Aanmeldingen CSG.

Aanbevelingen**1) Ga steekproefsgewijs monitoren, ook apart voor seksueel geweld en misbruik, en sluit daarbij aan bij genoemde lopende initiatieven**

Creëer voor het monitoren van hulp bij kindermishandeling en seksueel geweld, naast het hanteren van globale monitoring, een systematiek van steekproefsgewijs monitoren, waarbij een aantal organisaties en gemeenten per jaar gevraagd wordt om mee te werken aan (dossier)onderzoek. Dat levert een bijdrage aan een beter inzicht, én zorgt voor hernieuwde aandacht en bewustwording op de problematiek van kindermishandeling en van seksueel geweld. Meer concreet:

- a) Aan programma GHNT: Richt het monitoren van kindermishandeling via de Impactmonitor in volgens de systematiek van het monitoren op hoofdlijnen in combinatie met diepte onderzoek op maat. Neem minstens de voorgestelde set van data in de impactmonitor op. Spreek daarnaast af dat het onderwerp seksueel geweld apart wordt opgenomen in de diepte-onderzoeken.
- b) Aan GHNT en VWS: Onderzoekers steunen het voorstel met betrekking tot een tweejaarlijks ritme van cohort-onderzoek naar hulp bij kindermishandeling. Zorg ervoor dat onderzoek naar seksueel geweld daarin een plaats krijgt. Vraag daarbij bovendien speciaal aandacht voor de groep kinderen die structureel in het eigen netwerk seksueel worden misbruikt.
- c) Aan ZonMw: Neem in het onderzoeksprogramma naar effectiviteit van hulp bij kindermishandeling een apart onderdeel over seksueel geweld en misbruik op, of richt een apart onderzoeksprogramma op dit thema in.
- d) Aan NR en CSG: Blijf altijd apart aandacht vragen voor seksueel geweld en misbruik. Seksueel geweld of seksueel misbruik omvat meer en minder dan kindermishandeling. Vanwege de specifieke thema's (misbruik van macht, afweer, ontkenning en verdringing, atypische signalen, taboe's op het onderwerp) verdient het de voorkeur seksueel misbruik niet onder de algemene noemer van kindermishandeling te laten verdwijnen. Trek hierin samen op.
- e) Aan gemeenten: investeer in de kennis en kunde van je wijkteammedewerker op het gebied van kennis en kunde bij kindermishandeling (conform het kwaliteitskader) en schenk daarbij expliciet aandacht aan seksueel geweld. Vraag ook van andere spelers in het sociale domein dat zij dit doen. Maak daarover expliciet afspraken. Denk na hoe je een systematiek van monitoren op hoofdlijnen, samen met diepte-onderzoek in je eigen gemeente werkbaar kan maken.
- f) Aan VWS en gemeenten: maak afspraken met zorgverzekeraars over de beschikbaarheid van passend hulpverleningsaanbod voor de volwassenen die te maken hebben (gehad) met kindermishandeling en seksueel geweld, als slachtoffer, als dader, of als beide. Kindermishandeling kan levenslange gevolgen hebben. Dat vraagt ook om duurzaam hulpaanbod.

2) Bevorder kennis en kunde, ook apart voor seksueel geweld en misbruik

Om *daadwerkelijk* de kinderen die te maken hebben (gehad) met kindermishandeling en seksueel geweld, beter te helpen dan we al doen, hebben we daarnaast nog een aantal meer algemene aanbevelingen:

- e) Zorg voor blijvende aandacht voor kindermishandeling en in het bijzonder voor seksueel geweld en misbruik. Naar de aard van de problematiek heeft het de neiging 'onder de radar' te verdwijnen. Dit kan bijvoorbeeld via de meldcode, inspectie onderzoek, of het kwaliteitskader van organisaties. Dat kan ook via media in algemenere campagnes. De taal en toon moet aansluiten bij wat de problematiek vraagt: dat het voor alle betrokkenen moeilijk is om werkelijk onder ogen te zien wat er aan de hand is. Dat geldt zowel in individuele casuïstiek, als voor (landelijk) beleid. Voor het onderwerp seksueel geweld zien we daarin een belangrijk taak voor de Nationaal Rapporteur.
- f) Zorg voor doorgaande training en deskundigheidsbevordering van professionals (in het gehele sociale domein). Signaleren van seksueel geweld is moeilijk omdat het atypisch gedrag betreft, er is handelingsverlegenheid in het signaleren en bespreekbaar maken, omdat het ook voor de hulpverlener een belastend onderwerp betreft. Laat professionals zich – passend bij functie en positie - scholen en trainen op het gebied van signaleren en bespreekbaar maken van kindermishandeling, seksueel geweld en seksuele ontwikkeling in het algemeen. Dat is een taak voor professionals, hun organisaties, gemeenten, beroepsgroepen en opleidingen.
- g) Binnen het grote cluster van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld, is er een groep die binnen het eigen netwerk structureel seksueel misbruikt wordt. Dat is de groep die zich het moeilijkst laat zien, en het moeilijkst gesignaleerd wordt. Die kinderen bereiken we lang niet allemaal, en dat zullen we misschien wel nooit kunnen. Dat is een pijnlijke waarheid.
Hoe makkelijker het praten over verwaarlozing, geweld en seks in het algemeen is, hoe makkelijker het ook voor hen zal zijn om zich te laten zien. Dat vraagt meer op het gebied van maatschappelijke bewustwording en acceptatie, dan om inzet in de hulpverlening.

Aanpak

Door middel van literatuuronderzoek en uitgebreide interviews zijn de mogelijkheden verkend en in een afwegingskader ondergebracht.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Belanghebbende van het onderzoek waren in dit geval de rapporteur mensenhandel en het ministerie van VWS, die hadden plaats in de onderzoekscommissie. Het uiteindelijke doel is vanzelfsprekend de verbetering van de hulp aan kinderen.

Producten

<http://partnersinjeugdbeleid.nl/wp-content/uploads/2017/01/Het-vraagt-moed-van-ons-allen.-Omgaan-met-kindermishandeling-en-seksueel-misbruik-20200918.pdf>

<http://partnersinjeugdbeleid.nl/wp-content/uploads/2017/01/2020-06-Complexe-vraagstukken-eenvoudig-monitoren.pdf>

<http://partnersinjeugdbeleid.nl/wp-content/uploads/2017/01/2020-05-Samenvatting-onderzoek-mogelijkheden-datacollectie-jeugdhulp-bij-kindermishandeling.pdf>

<http://partnersinjeugdbeleid.nl/wp-content/uploads/2017/01/12052020-Mogelijkheden-datacollectie-jeugdhulp-bij-kindermishandeling.-rapportage-definitief.pdf>

Onderzoek naar gemeentelijke aanpak kindermishandeling en partnergeweld

Projectnummer:	nvt
Projectleider:	Marga Haagmans
Organisatie:	Verweij-Jonker Instituut ism Augeo Foundation
Trefwoorden	Kindermishandeling, huiselijk geweld, monitoren effectiviteit aanpak
Looptijd:	Tot november 2020
Samenwerkingspartners:	Gemeenten, VWS, Augeo Foundation en Verweij-Jonker Instituut

Project in het kort

Een landelijk beeld krijgen van de effectiviteit van de gemeentelijke aanpak van kindermishandeling en partnergeweld

Wat zijn de resultaten tot nu toe?

Over eerste meting is een eerste factsheet met eerste resultaten beschikbaar: <https://www.augeo.nl/-/media/Files/Factsheet-Werkt-de-aanpak-van-kindermishandeling-enpartnergeweld.ashx> . Op basis daarvan is kaart gebracht hoe de problematiek in de groep gemelde gezinnen er uit ziet. <https://www.augeo.nl/-/media/Files/Beleidsinstrument--problematiek-gezinnen.ashx>. Het eindrapport wordt 12 november 2020 gepubliceerd.

Aanpak

Naast het G4-onderzoek in de vier grote steden wordt in negen Veilig Thuis-regio's onderzoek gedaan: betrokken zijn (in aanvang) 1550 kinderen en 1068 gezinnen, die na melding bij VT op drie momenten uitgebreid worden geïnterviewd.

Hoe worden ervaringsdeskundigen en andere belanghebbenden bij het onderzoek betrokken?

Ouders en kinderen zijn als respondent betrokken.

Producten

Factsheet met eerste resultaten: <https://www.augeo.nl/-/media/Files/Factsheet-Werkt-de-aanpak-van-kindermishandeling-enpartnergeweld.ashx>.
de problematiek in de groep gemelde gezinnen: <https://www.augeo.nl/-/media/Files/Beleidsinstrument--problematiek-gezinnen.ashx>.
Augeo Magazine special voor gemeenten: <https://www.augeomagazine.nl/kindermishandeling-effectief-aanpakken-augeo-magazine-special/optimale-zorg-bij-kindermishandeling-en-partnergeweld>

Met deze projectenbundel wil ZonMw een overzicht geven van lopende en recent afgeronde onderzoeksprojecten op het terrein van huiselijk geweld en kindermishandeling.

In dit overzicht zijn alle projecten van het programma Veilig opgroeien en het onderzoeksprogramma Geweld hoort nergens thuis opgenomen. Aangevuld met relevante projecten uit andere ZonMw-programma's en uit het netwerk van de projectleiders.

We hopen met deze bundel kennisuitwisseling over lopende en recent afgelopen projecten te stimuleren. Door u met deze bundel te inspireren om verbindingen te leggen en elkaar te versterken. Uitwisseling en verbinding kan op verschillende niveaus. Bijvoorbeeld door kennis in de praktijk te gebruiken, informatie over onderzoeksmethodieken uit te wisselen of door succes en faalfactoren in de praktijk te delen.

ZonMw stimuleert
gezondheidsonderzoek en
zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
kindermishandeling@zonmw.nl
www.zonmw.nl/jeugd